

культура

К*Ж

щоп'ятниці

всеукраїнський тижневик 1-9 січня 2015 р.

і життя

Новорічне привітання

стор. 2

Нова країна

стор. 17-19

Обличчя року

стор. 23

**2015
НОВІ ТРАДИЦІЇ
НОВОГО РОКУ**

редактор
Світлана СОКОЛОВА

акцент

■ НОВОРІЧНЕ ПРИВІТАННЯ ВІЦЕ-ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРА УКРАЇНИ – МІНІСТРА КУЛЬТУРИ

Шановні друзі!

Щиро вітаю вас з Новим роком та Різдвом Христовим!

Новорічні свята щороку надихають нас вірою в краще майбутнє. Наприкінці одного з найважчих для України років така віра у позитивні зміни особливо потрібна кожному з нас. Віра у власні сили, у власну здатність змінювати своє життя, відбудувувати власну країну.

У обставинах зовнішньої агресії ми спостерігаємо хвилю щирого патріотизму, зростання справжнього інтересу до національної культури та власної історії. Український народ виявляє дедалі більше поваги до української мови, культури, історії – ці питання вже ніколи нас не розділять. Саме любов до своєї землі, звернення до своєї культури, єдність перед зовнішньою загрозою, взаємодопомога та героїчний захист своєї країни допомагає нам з гідністю пережити трагічні події і вийти переможцями.

Пріоритетними завданнями роботи Міністерства я бачу підтримку творчого потенціалу культурних закладів, мистецької освіти, збереження національної спадщини, інтеграцію нових поколінь в українську культурну традицію, сприяння розвитку сучасної української культури.

Нехай Новий рік принесе нашій країні мир, злагоду та процвітання. Блага звістка про народження Христа утверджує нашу віру в перемогу добра і дає нам сили творити своє майбутнє.

З повагою,
В'ячеслав КИРИЛЕНКО

Світлана СОКОЛОВА

Цей захід – за ініціативи віце-прем'єр-міністра – міністра культури України В'ячеслава Кириленка та керівництва Національної опери України.

Військові та добровольці, які повернулися з зони АТО, разом з родинами безкоштовно відвідали оперну виставу «Наталка Полтавка», а згодом – низку інших спектаклів.

«Думаю, відсьогодні цей досвід почне поширюватися по всій країні, – сказав перед виставою В'ячеслав Кириленко. – Ми розробляємо цілу програму виступів у зоні АТО та наближених до неї медичних центрах чи госпіталях.

Національна опера запропонувала п'ять вистав для перегляду бійцями. Нині – «Наталку Полтавку», якраз у новій версії».

В'ячеслав Кириленко також підкреслив, що в партері сидять 50 бійців антитерористичної операції. Наголосивши на тому, що Національна опера запропонувала до перегляду весь репертуар до кінця грудня, він звернувся до державних театрів та музичних колективів із проханням підтримати цю ініціативу. Національні театри, мистецькі колективи та цирки

Захисники Вітчизни перед спектаклем

України запропонували військовим та добровольцям, що повернулися із зони АТО, разом із родинами безкоштовно відвідати й інші культурно-мистецькі заходи в період новорічно-різдвяних свят із 19 грудня до 19 січня 2015 року. Пропозиції розміщені на сайті Міністерства культури України.

До ініціативи Мінкультури долучилися Міністерство оборони України та волонтерські організації.

«Ми глибоко вдячні кожному з вас. Якби не було таких людей, ми не сиділи б у цій залі і не дивилися б з вами «Наталку Полтавку». Завжди чекаємо на вас», – сказав головний режисер Національ-

Сцена з вистави «Наталка Полтавка». Фото Світлани СОКОЛОВОЇ

Дітям переселенців

19 грудня в Міністерстві культури України за ініціативи віце-прем'єр-міністра – міністра культури В'ячеслава Кириленка відбувся святковий захід.

Захід був приурочений до Дня Святого Миколая для дітей із родин вимушених переселенців, дітей загиблих в АТО та вихованців мистецьких шкіл. У святі взяв участь учень Київської спеціалізованої школи № 155 Тимофій Ландрев, автор відомого анімаційного ролика на підтримку української армії «Україна перемаже!»

Від імені Міністерства культури дітей привітав зі святом перший заступник міністра культури Ігор Ліховий. Закликавши дітей до знайомства одне з одним та із традиціями української культури,

він сказав: «Сьогодні, у День Святого Миколая, коли дитина вірить у казку, і кожен повинен відчувати, що він не один, проводимо це свято.

Україна у нас єдина й неділима. Думаю, кожна дитина після заходу вийде більш упевненою в собі, маючи підтримку нових друзів».

ної опери України Анатолій Солов'яненко.

«Наталка Полтавка» – такий цікавий спектакль! – сказав боєць батальйону «Донбас» Ігор Дяченко. – Я знаю Наталку Полтавку (так ми її називаємо), яка допомагає нашому батальйону.

Продовжити військову службу мені не дозволили лікарі. Звільнився – і раптом такий нежданчик – опера!

В оперному театрі я вперше. Думаю, така ініціатива дуже потрібна. Мозок втомився від того, що відбувається на Донбасі. Дивишся на людей злим поглядом. Похід в оперу рятує».

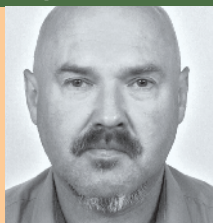
На святі виступили учні Державної художньої середньої школи імені Т. Шевченка, Київської спеціалізованої середньої музичної школи імені М. Лисенка, Державної хореографічної школи при Національному заслуженому академічному ансамблі імені П. Вірського.

Перший заступник міністра культури підкреслив: талановиті діти та навчальні художні заклади, де вони здобувають спеціальну освіту, матимуть підтримку державного бюджету. «Талановиті діти зможуть отримати кошти на реалізацію свого проєкту», – запевнив Ігор Ліховий.

За матеріалами
прес-служби Міністерства
культури України

редактор
Сергій БАХІН

наголос

■ ОБГОВОРЮЄМО

Ігор Осташ, колишній посол України в Канаді, депутат Верховної Ради України кількох скликань, кандидат філософських наук:

— Справедливо, що Михайлівські дзвони відтепер будуть сповіщати про настання Нового року — як символ змін та української самоідентифікації. Адже совковий стереотип і досі панує в головах, і мало хто замислюється про те, що державні символи мають бути відповідно ідентифіковані. Як приклад, у Лондоні прихід Нового року озвучує Біг-Бен... А в нас це могли би бути дзвони Софії, але поки що таких немає...

Сергій Проскурня, театральний режисер, продюсер:

— Дзвони Михайлівського стануть символом змін в Україні. Адже Михайлівський собор був першим притулком для постраждалих під час розгону студентів, а надалі — одним із епіцентрів допомоги Майдану.

Валерій Титаренко, народний артист України, головний редактор журналу «Джас», професор, почесний академік Санкт-Петербурзької академії мистецтв:

— Ми вже й забули чи забуваємо дзвін московських курантів, і заміна їх на Михайлівські дзвони — логічна хоча б тому, що Михайлівський собор був символом революції 2014 року. Дзвони Михайлівського ідентифікують національний колорит освячення Нового року, облагородять його музичне освячення.

Ігор Добрянський, саунд-продюсер телепроєкту «Фольк-music», дитячого телеканалу «Малютко», музикант, аранжувальник:

— Дзвони Михайлівського собору першими забили на сполох і сповістили про початок революції. І це було неймовірним героїзмом з боку священників цього монастиря.

Степан Болотенюк, экс-президент Академії оригінальних ідей, академік, поет, музикант, лідер проєкту «Брати»:

— А чому не лаврські дзвони? Я не визнаю Київський патріархат.

Нарциз Кочережкін, перехожий біля Михайлівського собору:

— Добре, що новорічна ялинка вже біля Софії, подалі від місця трагічних подій. Душі загиблих ще не упокоєні... Тож дзвонами Михайлівського собору, де під час Майдану не лише молилися, але й рятували поранених, освятиться наше буття після революції.

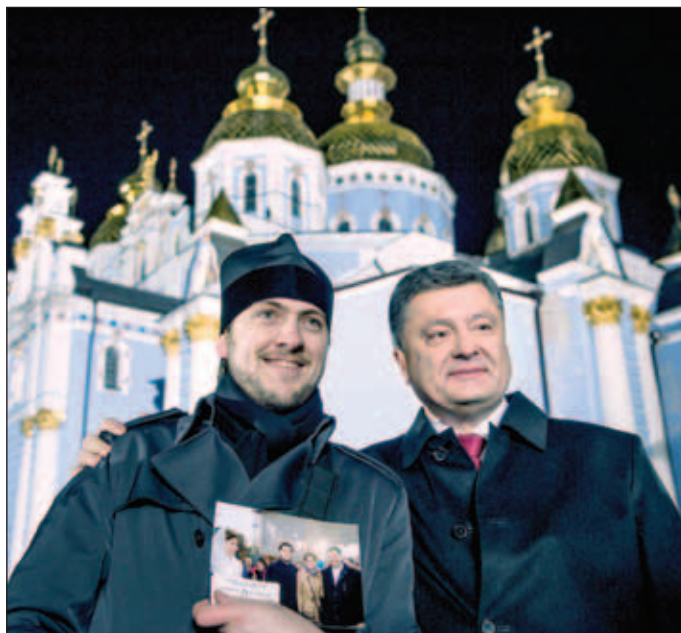
Сергій БАХІН

Україна продовжує прощатися з імперськими символами.

Відтепер про прихід Нового року на нашу землю сповістимуть дзвони Свято-Михайлівського Золотоверхого собору, а не бій московських курантів, як це було раніше.

З приходом Нового 2015 року дзвони лунали 12 разів. Започаткована ініціатива залишатиметься і в наступні роки. Про це на своїй сторінці у Фейсбуці написав Президент України Петро Порошенко. «Щиро вдячний Михайлівському Золотоверхому монастирю, що там відкрили двері і захистили студентів (торік під час побиття активістів Євромайдану). З великим задоволенням започатковує нову традицію — відтепер про Новий рік на всю Україну завжди сповістимуть дзвони Михайлівського Золотоверхого, монахи якого заслужили на таку честь», — підкреслив Порошенко.

Глава держави також виклав фото, на якому він поруч із дзвонарем Михайлівського

Петро Порошенко та Іван Сидор. Фотознімок Миколи ЛАЗАРЕНКА

Золотоверхого Іваном Сидором. «Разом з Іваном Сидором — мужнім дзвонарем Михайлівського Золотоверхого, який вдарив на сполох, коли озвірілі переслідувачі намагалися увірватися на територію церкви, щоб добивати студентів. Він бив у дзвони настільки довго та голосно, що на Ми-

хайлівську площу серед ночі почали збиратися люди. Його чули навіть на лівому березі Дніпра. Пишаюся, що українці в критичних ситуаціях забувають про особисту безпеку і демонструють справжню козацьку вдачу, любов до ближнього та взаємодопомогу», — зазначив Порошенко.

Софійська площа для ялинки

Уперше за часи незалежності всеукраїнська новорічна ялинка не прикрашає майдан. Вона «переїхала» на Софійську площу...

І справді, не варто перетворювати місце, де гинула Нєбєсна сотня, де пролилася кров патріотів, на місце розваг... Стосовно «передислокування», то більшість киян вважає Софійську площу цілком вдалою для святкової ялинки. Певною мірою це можна назвати поверненням традиції. Адже старожили ще пам'ятають, як у радянські часи перед новорічними святами саме на цьому місці (тодішній площі Богдана Хмельницького) був ялинковий ринок із великою прикрасною хвойною красунею.

До того ж, Софійська площа має свою історичну традицію

ФотознімокFolkUkraine

для українського відродження — саме тут взимку 1919 року відбувся символічний акт Злуки двох розірваних частин нашого народу — Української Народної Республіки і Західноукраїнської Народної Республіки.

Цьогорічна ялинка урочисто відкрилася у День святого Миколая 19 грудня. 24-метро-

ву красуню привезли з Івано-Франківщини. «Аби закріпити 24-тонне дерево, звели конструкцію з бетону і металу вагою 60 тонн. Було підготовлено 3 тисячі іграшок і 14 км гірлянд», — розповів один із організаторів Ігор Добруцький.

Майже всі цьогорічні зимові свята відбудуться на Софій-

Як згадував Іван Сидор, у ніч так званої зачистки «Беркутом» Майдану 11 грудня 2013 року до нього почали телефонувати парафіяни на мобільний, аби він бив у дзвони. Отець Сидор попросив благословення у настоятеля і після його згоди виконав прохання парафіян. Це був перший за вісім століть набат Михайлівського. Періодично Івана підміняли семінаристи з гуртожитку, адже це тяжка фізична справа...

«Про пропозицію глави держави стосовно новорічного дзвону зі Свято-Михайлівського Золотоверхого монастиря ми дізналися зі сторінки Петра Порошенка у Фейсбуці, — розповів «Культурі і життю» намісник монастиря Вишгородський єпископ Агапіт. — Ми цілком підтримуємо цю ідею і сподіваємося, що вона стане постійною традицією зустрічі Нового року в нашій державі. А ще нам приємно, що Президент високо оцінив роль Свято-Михайлівської Золотоверхої обителі під час торішніх і позаторішніх подій.

Цього разу новорічні дзвони били студенти, що навчаються у нас. Мабуть, так буде і в наступні роки. Безумовно, це дуже почесне право».

Після святкування Дня Святого Миколая тут відзначали Новий рік кілька десятків тисяч киян і гостей столиці. Шостого січня відбувся фестиваль Дідуха (сніп із колосків жита або пшениці). У святковій ході між Михайлівською та Софійською площаю взяли участь театралізовані вертепи.

7 січня відбулася Різдвяна «Країна мрій», яка складалася з ярмарку, зіркового вертепу та концертних номерів. Концертна програма відкрилася виступом християнського гурту зі Львова «Кана», його змінив столичний «Voanerges», далі ще один львівський колектив «Бурдон», після якого стартувала кївська «Врода». Далі відбулося театралізоване дійство «Зірковий вертеп», а закрив програму Олег Скрипка у супроводі «Легранд Оркестру».

редактор
Євген БУКЕТ

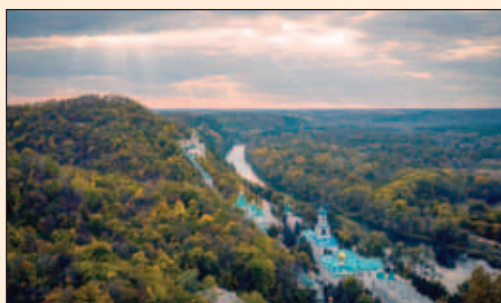

інформаційний простір

■ «ВІКІ ЛЮБИТЬ ПАМ'ЯТКИ»

Наприкінці минулого року міжнародне журі фотоконкурсу «Вікі любить пам'ятки», інформаційними партнерами якого в Україні були газета «Культура і життя» та журнал «Пам'ятки України», оголосило переможців.

Цього року головний приз здобула фотографія із зображенням Святогірського монастиря (До-

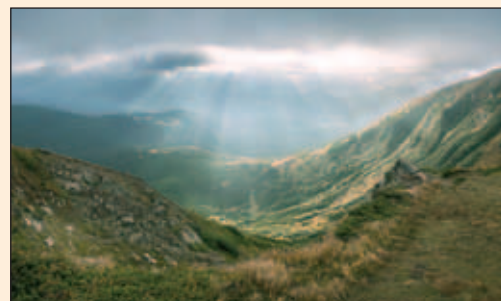
нецька область, Україна), сфотографована Костянтином Брижниченком. Переможець отримає стипендію на переліт і проживання у Мексиці задля участі у Вікіманії – міжнародній конференції руху Вікімедіа, яка відбудеться в липні у Мехіко.

Згідно з Книгою рекордів Гіннеса, «Вікі любить пам'ятки» є найбільшим фотоконкурсом у світі. За останні чотири роки конкурсанти завантажили понад 1,1 мільйона зображень. Фотографи роблять знімки пам'яток у країнах-учасницях і завантажують світлин на Вікісховище. Це дає змогу використовувати фотографії для ілюстрування статей Вікіпедії. Конкурс уперше було організовано у 2010 році в Нідерландах, тоді було зібрано 12 500 зображень голландських пам'яток. Із 2012 року «Вікі любить пам'ятки» щорічно проводиться в Україні.

■ «ВІКІ ЛЮБИТЬ ЗЕМЛЮ»

Метою фотоконкурсу «Вікі любить Землю» є як створення фотографій якнайбільшої кількості пам'яток природи і об'єктів природно-заповідного фонду на умовах вільних ліцензій, так і сприяння охороні навколишнього природного середовища.

Ідея провести такий конкурс виникла 2012 року у краєзнавця і громадського діяча Євгена Букета як логічне доповнення до успішного фотоконкурсу «Вікі любить пам'ятки», присвяченого історичним та культурним пам'яткам. Спільними зусиллями ідею вперше втілили учасники громадського об'єднання «Вікімедіа Україна» протягом 15 квітня – 15 травня 2013 року.

Торік до конкурсу приєдналися ще 15 країн з Європи, Азії, Африки та Америки. У більшості держав конкурс тривав з 1 до 31 травня. Найпізніше він завершився у Сербії – 15 липня. Загалом протягом конкурсу понад 3 тисячі учасників завантажили і опублікували на умовах вільної ліцензії понад 70 тисяч світлин.

Наприкінці року міжнародне журі оголосило переможців. Перше місце на міжнародному фотоконкурсі «Вікі любить Землю» здобула світлина з України – вид на Карпатський національний природний парк із Говерли. Її автор – Дмитро Балховітін.

Спільнота волонтерів

Євген БУКЕТ

Останнім часом вільна онлайн-енциклопедія Вікіпедія міцно вкоренилася в життя кожного, хто користується Інтернетом.

Щосекунди кілька людей звертаються за відповідями на запитання, які ставить саме життя. А от хто творить цю унікальну базу знань – для багатьох загадка.

Але ці люди не лише існують, а й іноді зустрічаються на конференціях, щоб обговорити поточні справи і запланувати те, чим вражатимуть світ найближчим часом.

19–21 грудня в Києві відбулася Центрально-Східноєвропейська зустріч представників руху Вікімедіа – міжнародної спільноти волонтерів, які підтримують поширення знань насамперед через вільну енциклопедію Вікіпедію. Близько 70 досвідчених редакторів, патрульних і адміністраторів Вікіпедії та інших проектів Фонду Вікімедіа з 25 країн Центральної та Східної Європи зібралися для того, щоб ділитися досвідом, здобувати нові навички та реалізовувати міжнародну співпрацю.

За три дні учасники конференції обговорили широке коло актуальних питань. А саме: дозвіл на вільне фотографування споруд (свобода панорами), якого в Україні, до речі, ще досі немає; поїзд-

ки вікіпедистів з метою збирання матеріалів та фото для майбутніх статей в енциклопедії (Вікіекспедиції); проблеми найму працівників, коли волонтерського часу недостатньо; досвід роботи з пресою та соціальними мережами. Обговорювалися також освітня програма Вікіпедії, конкурси статей та тематичні тижні у Вікіпедії, співпраця з бібліотеками, галереями, музеями та архівами, фотоконкурси «Вікі любить пам'ятки» та «Вікі любить Землю», розвиток малих Вікіпедій, процес пошуку волонтерів та інше.

Цікавим був досвід Грети Дочі з Албанії та Сусанни Мікртчян із Вірменії щодо організації «вікітаборів» для охочих колективно писати статті до Вікіпедії. Традиційно співпраця між відділеннями і поглиблення транскордонного співробітництва між спільнотами редакторів стали головними лейтмотивами конференції.

Центрально-Східноєвропейська зустріч Вікімедіа – 2014 (Wikimedia Central Eastern European Meeting – 2014) – третя щорічна зустріч редакторів вільної енциклопедії Ві-

кіпедії та інших вікіпроектів із Центральної та Східної Європи. Попередні були у Словаччині та Сербії. Захід відбувся у приміщенні Київського національного лінгвістичного університету.

В авангарді Європи

Проведення Центрально-Східноєвропейської зустрічі представників руху Вікімедіа має важливе значення.

Як для розвитку українського сегменту Вікіпедії, міжнародного іміджу української вікіспільноти, так і для України як держави.

Адже незважаючи на складний для всіх нас рік, ситуацію, що склалася на сході України і в Криму, міжнародна конференція в Києві збирала рекордну кількість представників різних країн Центральної та Східної Європи. Наші гості були приємно вражені висо-

Віктор Семенюк

ким рівнем організації проведення заходу та гостинністю України.

Центрально-Східноєвропейська зустріч проводилася втретє, попередні відбулися в Сербії та Словаччині. Для українських редакторів Вікіпедії попередні зібрання виявилися високопродуктивними. Нам вдалося спільно з колегами реалізувати співпрацю в рамках тематичних тижнів у Вікіпедії, а також провести Міжнародну вікіекспедицію до Чорнобильської зони відчуження.

Під час зустрічі 2012 року виникла ідея проведення конкурсу «Вікі любить Землю» і вже за півроку оргкомітетом на чолі з вікімедійцем Євгеном Букетом вдалося її успішно реалізувати.

А вже цього разу своїм досвідом проведення фотоконкурсу «Вікі любить Землю» ділилися колеги з інших країн регіону.

Наступну Центрально-Східноєвропейську зустріч планується провести восени в Естонії. Окрім того, уже найближчим часом розпочнеться підготовка до міжнародного конкурсу з написання статей «CEE Spring 2015». Сподіваюся, що цього року ми зможемо поглибити співпрацю в регіоні та реалізувати багато різних цікавих проектів.

Віктор СЕМЕНЮК,

адміністратор української Вікіпедії

редактор
Надія ПАСТЕРНАК

політика і культура

«Дозвольте не повірити, пане Президенте!» – професор Ярослав ГРИЦАК

Ярослав Грицак читає лекцію «Як подолати історію?» на першому занятті вуличного університету біля Львівської ратуші, квітень 2012
Фотознімок: uk.wikipedia.org

ПРИНАГІДНО

Ярослав Йосипович Грицак – український науковець, історик і публіцист, доктор історичних наук, професор Українського католицького університету, директор Інституту історичних досліджень Львівського національного університету імені І. Франка, гість-професор (1996–2009) Центральноєвропейського університету в Будапешті, перший віце-президент (1999–2005) Міжнародної асоціації україністів.

Головний редактор наукового річника «Україна модерна», член редакційної колегії часописів «Ab Impegno», «Критика», «Slavic Review», член наглядової ради журналу «Harvard Ukrainian Studies». Почесний професор Національного університету «Києво-Могилянська академія».

Має понад 500 наукових публікацій на історичну тематику.

Нагороди:

- премія журналу «Przegląd Wschodni» (Варшава, 1998) за найкращу іноземну книжку в галузі східноєвропейської історії;
- нагорода імені Соломії Павличко «American Council of Learned Societies» (2003);
- «Галицький лицар», номінація «Громадський діяч року» (2004);
- премія фундації Антоновичів (2007);
- нагорода журналу «Кореспондент» «Найкраща книжка року» (2007);
- орден Республіки Польщі «Bene Merito» (2009);
- премія Антона Гінделі з культури та історії Центральної, Східної та Південної Європи (Відень, 2010);
- орден «За інтелектуальну відвагу» (2010).

Напередодні набуття чинності Законом про Національне антикорупційне бюро (НАБ) – а ця подія відбулася 15 грудня – Український кризовий медіа-центр разом із антикорупційною групою Реанімаційного пакету реформ вирішили наочно продемонструвати, що являтиме собою НАБ. Спеціально для сайту «Європейська правда» ці громадські інститути представили інфографіку про те, як саме організоване та працюватиме Бюро. Створення цього органу є однією з ключових вимог угоди з будівництва держави між Україною та ЄС. Національне антикорупційне бюро працюватиме на принципово нових засадах, із врахуванням громадської думки та попереднього досвіду України у сфері протидії корупції.

Надія ПАСТЕРНАК

Львівського історика Ярослава Грицака призначено членом конкурсної комісії Національного антикорупційного бюро.

Призначення відбулося за квотою Президента, разом із головою Меджілісу кримськотатарського народу Рефатом Чубаровим і головою правління Гельсінської спілки з прав людини Євгеном Захаровим.

Як зазначив Президент, кожен із них є «совістю нації й авторитетом», то ж ці три особи разом зі ще шістьма, призначеними Верховною Радою і Кабінетом Міністрів, обиратимуть директора цього бюро, а точніше – трьох кандидатів на цю посаду.

Тож як відбуватиметься ця процедура, що про це думає львівський історик, як він характеризує нинішній історичний момент – в ексклюзивному інтерв'ю з доктором історичних наук, професором Українсько-

го католицького університету, директором інституту історичних досліджень Львівського національного університету імені І. Франка Ярославом Грицаком.

– Пане Ярославе, що Ви можете сказати про історичний момент, в якому нині перебуває Україна?

– В Україні не завершена революція, бо після неї мали б настати реформи, а їх немає. До того ж, як це часто трапляється під час революцій, триває війна, причому дуже дивного характеру: ні гаряча, ні холодна, ні заморожена. Ми живемо в переломний період, і це не просто слова. Цей рік визначить нам траєкторію на довгі роки...

Я не впевнений, що війна закінчиться скоро, і що в ній ідеться не про винятково Україну і Росію, про Донбас і Крим, а про дві моделі розвитку цивілізації. Перша будується на принципі вільного ринку і демократії, так звана політична і економічна модернізація. Це західна модель. А друга – це економічна модернізація без політичної, тобто ринок з ав-

торитарним правлінням. Це модель російська, китайська, а останнім часом її в Європі пробує застосувати Угорщина.

Насправді точиться боротьба різних моделей розвитку, і зараз її центр в Україні. Вона завжди була в латентній формі, а зараз постала дуже виразно і гостро. Від того, яку дорогу обере Україна, залежатиме, яка модель переможе у світі в цілому.

– Чи не виглядає це так, що Україна починає скочуватися до авторитаризму?

– Поки що я цього не бачу, не бачу сили, яка могла би пропонувати свою модель, хоча при проведенні реформ авторитаризм цілком можливий. Сінгапур прийшов до цієї моделі авторитарним способом, Грузія часів Шеварнадзе теж була авторитарною моделлю. У часи революцій авторитарний режим може бути застосований задля здійснення мети, а не заради особистого збагачення чи задоволення амбіцій того, хто цю модель пропонує.

Чому російська модель авторитарна? Тому, що для Росії

вона насправді нічого не запропонувала. Якщо забрати все те, що завозиться в країну, то власне російської економіки не існуватиме. Росія за останні двадцять років ніякого модернізаційного стрибка не здійснила. Вона просто конвертувала нафту і газ у багатства та нарощувала воєнну потугу.

Тут ще більше треба сказати. Ці дві моделі мають свої назви: перша – ринок і демократія. Це модель, яка забезпечує сталий розвиток. Вона не виключає криз чи революцій, але після кожної з них країна знову повертається на шлях економічного прогресу. Дослідження показують, що на один поганий рік припадає три хороших.

Модель сталого розвитку зараз має тільки Захід. Він дотримується її з початку XIX століття. Ця модель зародилася у Великобританії, а потім поширилася на інші країни. Вона перемогла в Європі після Другої світової війни, потім на цей шлях стали «азійські тигри». Зараз до неї наближаються Польща та Естонія, мож-

За ким слідкуватиме Національне Антикорупційне Бюро?

Національне антикорупційне бюро (НАБ)* – державний правоохоронний орган для протидії кримінальним корупційним правопорушенням, що вчинені вищими посадовими особами, та становлять загрозу національній безпеці.

Структура НАБ

Гранична штатна кількість: **700 осіб**

7 територіальних управлінь

- Благовісний центр управління
- Центр кримінального управління

Подібні комітети у існують в

В Україні до сьогодні розслідуваннями займалися: органи МВС, СБУ, прокуратури, ДФС

Принципи діяльності

Незалежність	Прозорість
<ul style="list-style-type: none"> Особливий порядок вибору / призначення / звільнення членів НАБ Зобов'язання державних органів та політичних партій з роботи НАБ Матеріальне забезпечення співробітників 	<ul style="list-style-type: none"> Система призначення Директора НАБ Тривалість історичної перевірки Служба внутрішнього контролю за співробітниками Резьб громадського контролю при НАБ у складі 5 осіб

ГОЛОВА НАБ ПРИЗНАЧАЄТЬСЯ

ПУ (пропонує 3 кандидатури) → ВРУ (вносить 1 кандидатуру на розгляд) → Президент (або вказує) → ВРУ (призначає на посаду)

ТОП Реформатори

Віктор Чумак, народний депутат, голова парламентського комітету з питань боротьби з організованою злочинністю та корупцією

«Ми наполягали, що зарплата співробітників Бюро має бути не нижче 12 мінімальних зарплат. Тобто це всі люди, які провадили боротьбу із корупцією. Тому дуже важливо, хто очолить Антикорупційне бюро, бо від керівника залежатиме, чи візьме він у свою команду таких людей»

Віталій Шабунін, громадський активіст організації «Центр протидії корупції»

«Проголосований закон дозволить набрати в цей орган старих слідчих із прокуратури, СБУ та МВС. Тобто це всі люди, які провадили боротьбу із корупцією. Тому дуже важливо, хто очолить Антикорупційне бюро, бо від керівника залежатиме, чи візьме він у свою команду таких людей»

Закон Про Національне антикорупційне бюро України, внесений Президентом України

політика і культура

■ АНТИКОРУПЦІЙНЕ БЮРО

Першочерговим завданням новоствореного антикорупційного бюро буде розслідування та повернення коштів, украдених режимом Януковича. Про це йшлося під час зустрічі Президента України Петра Порошенка з директором Європейського бюро з боротьби із шахрайством Джованні Кесслером.

Також серед нагальних проблем – створення спеціальної групи контролю за фінансовими ресурсами, які будуть виділені Європейським Союзом в якості грантів, кредитів та спеціальних програм.

Згідно з чинним законодавством, директор Національного антикорупційного бюро має розпочати роботу 24 січня 2015 року. Це також передбачено коаліційною угодою. Президент України повідомив, що перша зустріч усіх членів комісії для обговорення можливої кандидатури на посаду директора бюро запланована ще перед Старим Новим роком, тобто до 14 січня.

До складу цієї комісії увійшли дев'ять осіб, які пропорційно (по три особи) були обрані та делеговані:

■ ВІД ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

- Ярослав Грицак, професор Українського католицького університету
- Євген Захаров, співголова Харківської правозахисної групи
- Рефат Чубаров, Голова Меджлісу кримськотатарського народу

■ ВІД КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ

- Йосип Зісельс, відомий правозахисник, в радянські часи – учасник дисидентського та правозахисного рухів, член Української Гельсинської групи
- Олександра Яновська, професор Кафедри правосуддя Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, доктор юридичних наук, суддя ad hoc Європейського суду з прав людини
- Юрій Бутусов, відомий журналіст, автор багатьох резонансних матеріалів про корупцію та журналістських розслідувань, головний редактор «Цензор.НЕТ»

■ ВІД ВЕРХОВНОЇ РАДИ

- Джованні Кесслер, директор Європейського бюро по боротьбі із шахрайством
- Євген Нищук, громадський діяч, колишній міністр культури України
- Віктор Мусіяка, громадський та політичний діяч, професор Києво-Могилянської Академії, один з авторів тексту Конституції України.

ливо, ще якісь країни. Це той механізм, який дозволяє країні рухатися найшвидшою траєкторією. Росія цього навіть не пробувала робити. Хтозна, чи досягне цього Китай, хоч і має дешеві трудові ресурси. Коли ця модель запускається, то вмикаються інші механізми, інші двигуни, запускається людська енергія, яка насправді є найбільшим багатством.

Україна повинна мати мужність цю модель прийняти. Вона обіцяла це зробити протягом більш ніж двадцяти років.

– **Україні дуже заважає розвиватися корупція, і Ви тепер причетні до її подолання – через вплив на вибір головного антикорупціоніста країни. Що думаєте про це явище і про способи боротьби з ним?**

– Корупцію, на жаль, всюди не знищити. Але можна її обмежити, щоб не стикатися з нею щоденно. Якщо їдемо машиною – щоб не боятися ДАШника, якщо їдемо до лікаря – щоб не нести гроші. Вірус корупції може бути загнаний у куток. Нам потрібно мінімізувати корупцію і карати винних у ній.

У такій корупційній схемі, як українська, навіть вибори голови антикорупційного комітету можуть стати корупційною схемою, бо в умову вибору закладені корупційні складники і певні невідповідності.

– **Це як?**

– Уже викликають сумніви критерії, які прописані у законі: антикорупційне бюро має очолити громадянин України, який має вищу юридичну (!) освіту, десять років стажу за фахом (!), ще й перебуває на керівній посаді. Якщо застосовувати всі ці принципи, то ми маємо вибрати корумповану особу, тому що перебувати в українській судовій системі й не бути корумпованим – неможливо. Людина, маючи юридичну освіту, апріорі вступає в корупційну систему. Проблема й іронія України в тому, що якби зараз розпустити всіх суддів і набрати людей із вулиці, то суди працювали б набагато краще.

Як історик знаю: часом найважливіші книжки писали не фахівці, а любителі. Коли розбивається система, треба брати людину не з її середини, а ззовні. Можна знайти високоморальну особу, не помічену в корупційних схемах. Але як знайти того, на кого не можна було б натиснути? Якщо людина має дітей, родичів, то її мож-

на буде залякати, погрожувати їй закрити бізнес чи навпаки.

Ми трактуємо корупцію інколи звужено – як грошові схеми. Насправді це не тільки гроші. Це те, що ми називаємо блатом, це послуги, призначення на певні посади людей, які тобі близькі. Для мене кумівство також є корупцією. Якщо простежити за призначеннями нинішнього Президента Порошенка (міністром – свого кума, балотування сина в депутати від його партії), виходить – підкреслюю, теоретично, – що, можливо, голова Антикорупційного бюро вступить у конфлікт із Президентом чи прем'єр-міністром. Ви розумієте, який це треба мати високий рівень безпеки?

Нам також не подобається, що ми обираємо не голову антикорупційного бюро, а трьох кандидатів, з яких одного врешті вибере Президент. Вважаємо, що наш вибір має бути достаточний. Ми листуємося між собою (Йдеться про Рефата Чубарова і Євгена Захарова. – Авт.) і вважаємо, що нам потрібно оприлюднити свою позицію, сказати Президентові, уряду і суспільству про названі мною протиріччя. Інакше вибори голови Антикорупційного комітету можуть стати корупційною схемою, а наша функція зведеться лише до піднімання рук.

– **Чи була колись Україна так пронизана корупцією, як нині?**

– Корупція була весь час, тільки це вважалось нормою. Це був спосіб організації всього суспільства, розподілу ренти – прибутків. Аристократи і знають для цього мали політичну владу. І цю систему ніхто не піддавав сумніву. Шукати в ній справедливості чи мудрого правителя – це був радше виняток із правила. Та система почала ламатися десь із початку XIX століття у Великобританії: це була надто велика імперія, яка почала давати збій, бо далі так існувати вже не могла.

Боротьба з корупцією виникає не з доброго життя. Реформи роблять тоді, коли стає очевидно, що треба щось змінювати.

– **Маєте якийсь власний рецепт цієї боротьби?**

– *По-перше*, має вестися реальна боротьба з корупцією, а це означає, що хтось має бути справді покараний. Із цього має початися робота Антикорупційного бюро – щоби відродити довіру суспільства. А *по-друге*,

Ярослав Грицак. Фотознімок Йосипа Марухняка

має запрацювати судова реформа, бо хто буде карати? Корупція показується через суд, а для цього він має бути справедливий. За чинного генерального прокурора у нас нічого не змінилося: система сама з себе не може вивести реформатора. І це питання не тільки політики, а й питання інвестицій. Ніхто не прийде з інвестиціями в Україну, де 50–60 % розкрадаються, а решта капіталу існує в тіні. Це означає, що інвестиційний клімат не доброзичливий, і ми не вийдемо з цієї діри. У нас – криза. І в цьому, однак, є перевага: реформи якраз здійснюються в часи кризи, бо криза – це викилик...

Моя кандидатура на посаду голови Антикорупційного бюро – людина з-за кордону, яка прийме українське громадянство. Вона має великий досвід боротьби з корупцією, навіть пробувала це робити в Україні за часів Ющенка, але тоді не було політичної волі, й вона була змушена виїхати з країни.

– **А зараз є ця політична воля?**

– Не знаю. Бачу, що немає її в прем'єр-міністра Яценюка, він змінювати країну не буде. Прем'єр відверто заявив, що буде проводити режим виживання, а це зовсім не розв'язка.

Для мене найбільше питання – чи має Президент політичну волю. Він її мав, але зараз не

видно таких сигналів. Людині не можна вірити нескінченно, якщо її слова не підтверджуються діями.

– **Буде третій Майдан?**

– Ця відповідь очевидна. Ми маємо розуміти, що перебуваємо в революційному, хворобливому стані. Поки ми з нього не вийдемо, революції будуть повторюватися. Ще у 1989-му була революція, яка скінчилася нічим, були 2004, 2014 роки. Нас весь час буде лихоманити, тому що організм хворий. Поки не почнеться радикальне лікування, ми не вийдемо зі стадії постійних революцій. Це не одноразовий процес. Французам на це знадобилося вісімдесят років, британцям – майже сорок.

– **Тоді час тягнувся довше. Ми живемо в іншому, прискореному часі...**

– Так, зараз час прискорений. Відбуваються інші революції – кольорові – у тих країнах, які хочуть перейти на траєкторію сталого розвитку. Це арабські й колишні комуністичні країни, Туреччина. Ця хвиля більш-менш уже закінчилася на Заході, тепер – наша черга. Україна вийшла на перший фронт цієї боротьби, але це вже не лише українська справа. Це вже справа Заходу, і тому я вважаю, що в нас є шанси. Ще існує вікно можливостей, бо ми маємо змобілізоване суспільство.

редактор
Антон ФІЛАТОВ

КІНО

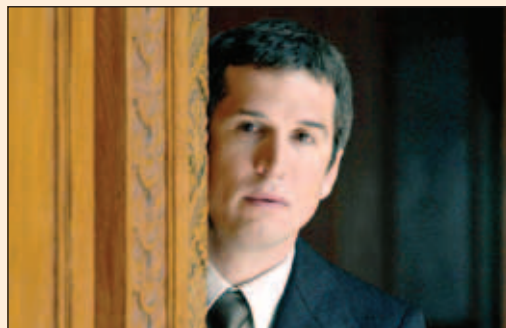
У КІНОТЕАТРАХ ІЗ 9 СІЧНЯ

Усім, хто забажає подовжити післясмак від новорічних свят, варто відвідати кінотеатри. Атмосфера фільмів, що нині показуються у кінообителях, стирає межі реальності та фантазії.

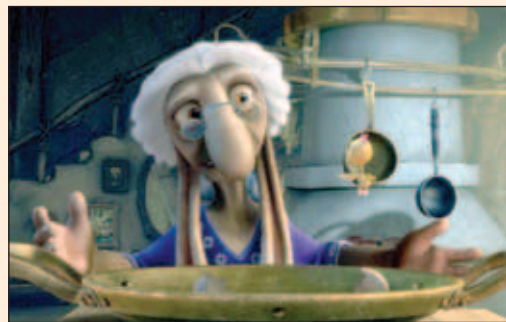
Ніч у музеї: Секрет гробниці

Головний герой франшизи Ларрі вже почав звикати до спокійного життя. Та в музеї знову стало неспокійно. Цього разу не просто ожили експонати – все набагато серйозніше. Фараон Ахмєна наважився повернути з пекла свого могутнього брата. Задля цього він відкриває браму в пекло. Та Ларрі вже доводилося пережити і не таке, і новий виклик долі він приймає з гідністю. Аби закрити портал, йому доведеться відправитися на той світ...

Чоловік, якого надто сильно любили

Молода Агнес перебуває в нервовій напрузі. Нещодавно їй довелося розлучитися з чоловіком і переїхати у рідне місто, згадки про яке б'ють її струмом. Та коли вона повертається у дім своєї матері – зустрічає іншого чоловіка та відкриває власний магазин, про який довго мріяла. Життя поступово налагоджується. Воно могло б покращитися раз і назавжди, проте фінансові та любовні проблеми дуже швидко руйнують щастя дівчини.

Снігова королева 2: Презаморозка

За допомогою північного вітру Снігова королева викрадає принцесу Марібель. Цим вона викликає невдоволення усіх тролів. Визволити її вирішує кумедний Орм, котрий давно мріє про славу героя. Допомогатимуть йому в цій нелегкій місії Кай, Герда та інші друзі, з якими в попередній частині Орму вдалося перемогти вічну зиму.

Веніамін КІНЧУК

Кожен поважуючий себе кінокритик під кінець року складає власний рейтинг «кращих із кращих» цьогорічних фільмів.

В більшості з них фігурує нова стрічка Девіда Кроненберга «Зоряна карта», що нині показується в українських кінотеатрах.

Головна героїня «Зоряної карти» – актриса Гавана, яка з усіх сил намагається втриматися за красу і молодість, що невблаганно вислизують із її життя. Новина про те, що їй дадуть нову роль, могла б подіяти на Гавану краще за найміцнішу дозу кокаїну. Але як би вона не намагалася отримати місце у фільмі, врешті залишається ні з чим.

У сусідньому особняку живе психотерапевт, який дратівливо тихим шепотом допомагає Гавані розібратися у своєму житті. Його 13-річний син – зірка серіалів, якому продюсери платять по \$5 млн на тиждень.

Несподівано в житті Гавани і підлітка-актора з'являється

Координати «Зоряної карти»

скромна дівчина, на обличчі якої неначе позначилися всі нещастя планети. Більш недоречної людини у світі розкоші, гламуру і достатку придумати складно. Проте дівчина отримує роботу гувернантки. Із цього моменту змінюється життя і хлопчини-суперзірки, і Гавани.

Багато хто в Голлівуді відвідує психотерапевтів. Якби ступінь напруги, нервозності та роздратування, що засіли в кожному мешканцеві «Фабрики зірок», вимірювався амперами, то навіть третьо-

сортний актор міг би забезпечувати світлом невелике містечко. Фасадна радість і безрозмірна посмішка, якими вони блищать на червоній доріжці, – не більше ніж неприродна маска, під якою ховається набрякле від наркотиків та алкоголю справжнє обличчя лос-анджелеського кіношника.

У всьому Голлівуді знайдеться, напевно, лише кілька актрис, які будували би свою кар'єру настільки непередбачувано і контрастно, як Джуліанна Мур. Протягом одно-

го року вона може зіграти і в дрібязковому ромкомі, і в психологічній драмі. За свою кар'єру актриса знімалася у багатьох класиків Голлівуда, серед яких були брати Коєни, Роберт Олтмен, Рідлі Скотт, Стівен Долдрі... Словом, на декадентську роль Гавани, яка переживає кризу, більш відповідну претендентку не відшукаєш. Оцінило її старання й журі Каннського кінофесту, вручивши Джуліанні приз за кращу жіночу роль. Таким чином, за свою кар'єру вона збрала всі акторські нагороди трьох головних кінофестів Європи разом із Берлінале і Венецією.

Це 26-та повнометражна стрічка у кар'єрі Кроненберга. Короткометражок і серіалів у його творчості набереться приблизно стільки ж. Окремі шанувальники його фільмів переглядають роботи Кроненберга замість того, щоб ходити до психотерапевта або на зібрання людей із розладами психіки. Кажуть – допомагає. Щоправда, приймати такі кінопігулки потрібно ще обережніше, ніж антидепресанти. Адже передозування ними може мати ще більш непередбачувані наслідки...

Українська кіносотня

Кінематографічна хвиля, що почалася на Євромайдані, не згасає й рік потому.

До кількох сотень короткометражних документалок, більше десяти повнометражних ігрових і документальних фільмів, що ідейно беруть початок із Революції гідності, навесні приєднається й дванадцятисерійний серіал «Гвардія».

Розповідатиме фільм про добровольців Нацгвардії. Різні за переконаннями, сімейним станом, соціальним статусом та віком люди збираються у тренувальному таборі.

Під час навчання їм доведеться знайти спільну мову з кадровими військовими, котрі ще нещодавно були по інший бік барикад. Адже є сенс відправлятися на фронт тільки якщо новоприбулі вояки бу-

дуть єдиним цілим з іншими арміяцями.

За дисципліну та порозуміння між бійцями відповідатиме персонаж Олексія Горбунова. Заради цієї ролі актор відмовився від роботи у російському серіалі.

Подібного в історії українських медіа, напевно, ще не ставалося. Також у цій стріч-

ці з'являться Дмитро Ступка, Вано Янтабілідзе, Костянтин Шафоренко, Ахтем Сейтаблаєв та інші.

Режисером картини виступив один із найплідніших кінематографістів останніх років – Олексій Шапарьов. У 2012 році він випустив перший за роки незалежності анімаційний серіал «Ескімоска». А цього року

в прокат вийшов його ромком «Київський торт».

Наразі до стрічки вже виявили зацікавленість польські телеканали. Та головне – вона заповнить «білі плями» в ефірі вітчизняного телебачення, що утворилися після заборони цілої низки російських серіалів.

Ананій ДОЛГОРУКИЙ

Головний редактор
журналу «Музика»
Ольга ГОЛИНСЬКА

Музика

■ ОДЕСА

На Різдвяні свята провідні концертні організації України запрошують усіх бажаючих на яскраві імпрези і дійства з відповідною тематикою.

Одеський національний академічний театр опери і балету 8 січня пропонує вечір під назвою «Різдвяна містерія» (диригент – Валерій Регрут, постановник – Оксана Тараненко), а 10 січня – на органний концерт «Музичне приношення Різду».

■ КИЇВ

Різдвяні програми готує для киян і гостей столиці Національна філармонія України. 8 січня у Колонному залі імені Миколи Лисенка відбудеться хорова імпреза «Концерт на Різдво», в якій візьмуть участь лауреат міжнародних конкурсів хорова капела хлопчиків та юнаків «Дзвіночок» Київського палацу дітей та юнацтва (художній керівник і головний диригент – Рубен Толмачов) та молодший хор «Дзвіночок» (керівник і диригент – Марія Старкова). Звучатимуть традиційні для цієї пори року співи – колядки і щедрівки.

А через два дні – 10 січня – різдвяні пісенспіви лунатимуть вже в автентичній манері. На сцені Національної філармонії колядуватимуть фольклорний ансамбль «Божичі» (керівники – Ілля Фетісов, Сусанна Карпенко) і дитячий фольклорний колектив «Райгородок». Також участь у концерті візьмуть учасники «Школи традиційного народного танцю» (керівник – Ілля Фетісов) і народний барабанщик Валентин Давиденко.

У дні новорічних свят фіналісти п'ятого сезону шоу «Х-фактор» повернуться на сцену, щоб порадувати своїх шанувальників.

Один з перших таких концертів відбудеться 10 січня у Києві в Міжнародному центрі культури і мистецтв «Жовтневий палац». Кирило Каплуновський, Дмитро Бабак, Артур Логай, Валерія Симулик, Леся Матакова, Санта Данелевич, Владислав Ульянич, Влад Павлюк, Ірина Василенко і тріо «Екстрим» – усі артисти, що так полюбилися багатьом глядачам протягом останніх ефірів телепроекту, порадуватимуть яскравими постановками, зворушливими номерами та живим звуком.

Італійське бароко на київських сценах

Анна **ВОВЧЕНКО**

Упродовж двох тижнів у Києві тривав «Italia festival Barocco».

Цей безпрецедентний проект познайомив київську публіку не тільки з творами італійських митців XVI – початку XVIII століття, а й із відомими на увесь світ виконавцями старовинної музики та автентичними бароковими інструментами.

«Ми пропонуємо слухачам якісну та вишукану музику, а також хочемо наблизити українську публіку, професійних співаків та музикантів до барокового репертуару», – так окреслив мету фестивалю посол Італії Фабріціо Романо. Саме тому до програми форуму окрім концертів увійшли просвітницькі лекції його арт-директора Нансі Романо й арт-директора фестивалю «Барокові чари» Антоніо Марчелліно, а також майстер-класи одного з найвідоміших контр-тенорів світу Клаудіо Кавіні.

Відкрили фестиваль ансамбль «Accademia Bizantina» під орудою всесвітньо відомого скрипаля і диригента Стефано Монтанарі – фахівці у виконанні старовинної музики. Публіка була настільки вражена віртуозною грою Монтанарі та неперевершеним звучанням барокових інструментів, що була готова аплодувати не лише після кожної частини со-

нати, а й вдалої каденції. Проте програма концерту здалася дещо одноманітною, тому запропоновані у другому відділі три сонати злилися в єдину вишукану тричастинну композицію.

Цікавим вийшов виступ колективу «Festina Lente». Для свого концерту ансамбль обрав два десятки лаконічних та яскравих творів зі спадщини композиторів XVI століття, маловідомих українському загалу.

Проте найочікуванішою подією став заключний концерт під назвою «Рим XVIII століття». Напередодні закриття «Italia festival Barocco» інтернет ряснів сенсаційними анонсами першого виконання талановитим контр-тенором Раффаеле Пе тріо-сонати Карло Маннеллі. Чудовий інструментальний твір цього

композитора та скрипаля, попередника Арканджело Кореллі, справді пролунав зі сцени Колонного залу у виконанні ансамблю «Il Sogno Barocco» та, звісно, без будь-якої участі співака. Не зовсім доречно також уважати концерт-закриття цілком автентичним, адже виконавці, хоча й грали на старовинних інструментах, проте включили у свій виступ твори, розраховані на великі оперні зали, вдало адаптувавши їх до камерного формату.

Участь у фестивалі взяли також і українські колективи. Так, в Андріївській церкві у спільному виконанні ансамблю «The Kiev Baroque Consort», солістів Олени Нагорної, Алессандро Карміньяні і диригента Нансі Романо прозвучала кантата Джованні Баттіста Перголезі «Stabat Mater». Попри мовний бар'єр,

музиканти продемонстрували прекрасний результат.

Окрасою форуму став виступ молодого українського ансамблю «Vox Animae» – своїм успіхом колектив завдячує дводенному майстер-класу Клаудіо Кавіні.

На жаль, розчарував публіку камерний хор «Кредо», який виступав разом з інструментальним ансамблем «L'armonia Stravagante» під керівництвом Клаудіо Кавіні. Диригент щосили намагався допомогти виконавцям, ледве не починаючи співати замість них. «Недопрацьований», «сирий», – такі невтішні епітети щодо виступу колективу звучали у кулуарах Національної філармонії України. То був єдиний за весь фестиваль випадок, коли публіка не заприсила виконавців на «біс».

Фестиваль італійського бароко – визначна подія для київських меломанів, однак не єдина у своєму роді. Арт-директор Нансі Романо наголосила, що ідея цього форуму була розроблена спільно з «Roma festival Barocco», котрий щогоріч відбудеться усьоме. Тож сподіваємося, що перший фестиваль у Києві матиме своє продовження, а талановиті італійські музиканти надовго запам'ятають переповнені зали та вдячну українську публіку.

На фотознімку ансамбль «The Kiev Baroque Consort» в Андріївській церкві. Диригент – Нансі Романо

Мандрівки у часі

Концерт піаніста Дмитра Онищенка у «Новій філармонії».

Рецитал відбувся у Київському будинку вчених у рамках першого концертного сезону культурно-мистецького проекту «Нова філармонія».

Лауреат численних міжнародних конкурсів Дмитро Онищенко представив київській публіці нову програму під символічною назвою «Мандрівка у часі», присвячену двадцятиріччю своєї концертної діяльності. На вечорі прозвучали твори Йоганна Себастьяна Баха,

Роберта Шумана, Йоганнеса Брамса, Петра Чайковського, Сергія Прокоф'єва, Клода Дебюссі і Сергія Рахманінова.

Сам музикант так описує свій виступ: «Я вперше в житті граю подібну програму, де образи дитинства поєднуються з думками та емоціями дорослої людини. Сподіваюся, що комбінація видалася вдалою, і ця концертна програма, що охоплює найрізноманітніші почуття, знайшла свій відгук у серцях слухачів!»

Ольга ПРОКОПЕНКО

редактор
Євген БУКЕТ

акцент

■ ІГОР ЛІХОВИЙ

Народився 12 червня 1957 року в с. Врублівка Романівського району Житомирської області.

1974–1979 – навчався в Одеському політехнічному інституті за спеціальністю інженер-електромеханік. Має також кваліфікацію соціолога.

З 1987 до 1989 року – перший заступник голови Канівського міськвиконкому. Займався розвитком міста, організацією роботи гуманітарної сфери: освіти, культури, туризму, закордонних зв'язків, – сприяв діяльності громадських пам'ятко- та природоохоронних організацій, краєзнавчого руху.

Очолював міський штаб підготовки до відзначення 175-річчя від дня народження Тараса Шевченка.

Брав активну участь у створенні українського обличчя Канева, розвитку музейної інфраструктури, увічненні пам'яті видатних діячів історії та культури у назвах вулиць, відкритті меморіальних дощок і знаків на честь пам'ятних подій та історичних постатей, пов'язаних із краєм.

Неодноразово обирався депутатом Канівської міської (1987–2002) та Черкаської обласної рад народних депутатів (1990–1994).

У 1989–2005 роках – директор Канівського державного ордена Дружби народів музею-заповідника Т. Шевченка, директор та генеральний директор – науковий керівник Шевченківського національного заповідника, науковий співробітник Інституту історії Національної академії наук України (2004–2005), заступник генерального директора Національного художнього музею України (2012–2013).

Відповідно до Указу Президента України від 5 жовтня 2005 року № 1415/2005 був призначений міністром культури і туризму України в Уряді Юрія Єханурова.

Листопад 2006 – лютий 2007 року – керівник Служби з питань збереження національного культурного надбання Секретаріату Президента України.

З лютого 2007 до серпня 2010 року – посол України в Республіці Білорусь.

З 17 грудня 2014 року – перший заступник міністра культури України.

Одружений. Має двох дітей.

Пріоритети Ігоря ЛІХОВОГО

Ігор Лиховий – відомий український державний і громадський діяч, дипломат, музеєзнавець, краєзнавець, культуролог, історик української культури.

Багатолітній керівник Шевченківського національного заповідника у Каневі (1989–2005), міністр культури та туризму України (2005–2006), Надзвичайний і Повноважний Посол України в Республіці Білорусь (2007–2010). Із 17 грудня 2014 року – перший

тури відтоді, як я його полишив, особливо не змінилося та й проблеми в суспільстві тільки загострилися.

Насамперед із новопризначеним міністром В'ячеславом Кириленком узавчав участь у зустрічі з відомими діячами культури. Запрошено було доволі широке коло – Святослав Вакарчук, Оксана Забужко, брати Капранови, інші поважні люди, які своєю працею переконливо довели: талановитий творець в Україні може бути успішним. Ми прагнули відчутти пульс української культури, послу-

за формою та змістом діяльності воно вже давно не відповідає вимогам часу і потребам суспільства. Але те, що воно прагнуло об'єднати потенціал сфери культури і можливості туризму під дахом Міністерства культури і туризму, це було справді мудро.

Хоча жартома мене журналісти й дражили «міністром культуризму», але приєднання туризму як сфери, яка могла б популяризувати національний культурний продукт, свідчило про те, що на регіональному пострадянському

відомчі бар'єри і розвивати співпрацю задля вирішення спільних проблем.

Як міністр культури, мав нагоду представляти в Чикаго чудову виставку «Український модернізм: 1910 – 1930-ті рр.». І нам є що показати світу! Зізнаюся, тоді отримав величезне задоволення, коли добре знаний, впливовий в «русском міре» князь Лобанов-Ростовський привселюдно визнав, що ті твори, які він вважав російським авангардом, насправді є класикою авангарду українського...

Під час зустрічі з керівниками національних закладів у Міністерстві культури України

заступник міністра культури України. Представляємо читачам «Культури і життя» відомості про Ігоря Лихового, а також його перше інтерв'ю на новій посаді.

– У сфері культури Ви, Ігорю Дмитровичу, людина не нова. Іще 5 жовтня 2005 року Указом Президента Вас було призначено на посаду міністра культури і туризму України, у серпні 2006 року Верховною Радою переобрано на повторний термін, а згодом Ви очолювали Службу з питань збереження національного культурного надбання Адміністрації Президента. Які найперші думки постали у Вас, коли отримали пропозицію обійняти теперішню посаду?

– У французів є такий термін – дежавю... Міністерство куль-

тури тих, хто самореалізувався без особливої підтримки держави, відшукав у культурному просторі і на сучасному ринку особливу, свою власну нішу. Тож нас дуже цікавили думки й погляди саме таких людей на сучасний культурний простір України.

Від зустрічі у мене залишилося два суперечливі враження. *Перше* – насправді українська культура жива, заупокійні голосіння занадто передчасні. *Друге* – 10 років тому йшлося майже про те саме...

– Розкажіть, будь ласка, яку роль міністерство відіграло десятиліття тому? Що в його практиці витримало випробування часом? Чи схвалюєте «відторгнення» туризму?

– Роль була приблизно такою, як і зараз. Я і тоді вважав, що Мінкультури – це відомство пострадянського типу, і

просторі театри, кіностудії та заповідники тоді не вмели належно популяризувати і «продавати» свій продукт. Він в Україні вироблявся, але ми ще не вмели ефективно його реалізувати. Саме туризм і був покликаний допомогти закладам культури і митцям стати затребуванішими в суспільстві і більш незалежними фінансово від примх можновладців. На жаль, тоді мене не почули.

Адже ще в радянські часи ми їздили до Києва, Львова, Ленінграда чи Тбілісі не задля того, щоб пожити в готелях «Росія» чи «Супутник», а відвідати, зрештою, Лавру, картинну галерею, Ермітаж чи послухати ансамбль «Опера»...

Модель поєднання туризму й культури мені бачиться дуже продуктивною. Думаю, що і зараз, попри те що туризм перебуває в іншому підпорядкуванні, ми маємо долати між-

Інший напрям пильної державної уваги – пам'ятки історії та культури, музеї, заповідники, театри, бібліотеки, галереї, архіви... Задля виконання надважливого завдання з охорони, примноження і плекання духовної та матеріальної спадщини українського народу я навіть пропонував створити окремий орган центральної виконавчої влади – Міністерство національної спадщини.

Ми зобов'язані і будемо дбайливіше зберігати національну культурну спадщину, відкривати для огляду багатющі фонди музеїв, робити популярними заповідники. Адже в нас велика історія, безліч визначних місць і для відпочинку, і для пізнання України, її минувшини й культури. Врешті – пізнання самих себе, українців.

Спочатку в цьому напрямі був досить добрий темп. Започат-

акцент

Перший заступник міністра культури України Ігор Ліховий відповідає на запитання журналістів тижневика «Культура і життя» у грудні минулого року.

Фотознімки Романа РАТУШНОГО

кували державне фінансування реконструкції київського «Арсеналу», створення на його базі музейного та культурно-освітнього комплексу (що з того, на жаль, вийшло, зараз бачимо). Розпочали реконструкцію Національного шевченківського музею, на державному рівні розгорнули підготовку до ювілею Кобзаря, чимало зробили для увічнення предківської слави у заповідниках Канева, Батуріна, Чигирини, Хортиці, Галича. Багато історичних об'єктів реставрували, відтворили і відкрили для відвідувачів. 2005 року міністерство виконало бюджет майже на 98 %, то був один із найвищих показників у галузі. І це попри те, що впродовж одного року працювало три уряди...

Тоді, як і зараз, у міністерстві не було програми книговидання. Але нам вдалося закупити для бібліотек різного рівня книжок на 25 млн гривень (за тодішнім курсом це 5 млн доларів). Відбирала найкращі видання спеціальна комісія з авторитетних людей, як правило, директорів національних і місцевих бібліотек, із тих, хто знається на книзі і відчуває читацький попит.

Нас критикували письменники (бо ми не їм безпосередньо робили замовлення), але тоді ми певним чином підтримали їх, бо розвантажили складі видавництва, дали обігові кошти на друк нових книжок. І це справді був потужний поштовх і для книговидання, і для бібліотечної мережі країни. І що найголовніше – виграли читачі.

Звісно, не варто ідеалізувати минулі часи, адже була й низка недоглядів і прорахунків. Потрібно мати мужність це визнати.

– Сподіватимемося, Ваш досвід знадобиться при визначенні першочергових змін і пріоритетів у роботі міністерства.

– Очевидно, що так, але зараз нас критикують за те, що в перші хвилини свого перебування на керівних посадах ми не оприлюднили свою всеосяжну програму і стратегію розвитку української культури. Пригадаймо, попередня команда, яка значно пішла вперед у цьому напрямку, поставила собі півторарічний термін для вироблення такої стратегії.

Нині ж дехто вимагає від нас негайно виголосити і стратегію, і план дій, а наступного понеділка вже звітували про їхнє виконання. Тільки маю-

чи стратегію, можна говорити про тактику і конкретний план роботи. Нова команда послідовно і напружено працює в цьому напрямку. Тому нині віце-прем'єр і міністр В. Кириленко ледь не щодня проводить зустрічі з творчими спілками й підрозділами сфери культури, знаними митцями й діячами, всіляко заохочує громадське обговорення змін у роботі міністерства.

– Чи передбачаються закладні реформи в музейній та пам'яткоохоронній справах?

– Сьогодні ми їх формуємо, залучаючи якнайширше коло людей, причетних до збереження і розвитку української культури. Ми знову говоримо про два стратегічні напрямки в культурі. Один – підтримка творення нової української культури, інший – збереження надбань попередніх поколінь. Тому музеї, заповідники, архіви, національні бібліотеки, все, що дотичне до уречевленої, матеріалізованої духовності, нерухомих пам'яток культури і музейних надбань, має спиратися на державну підтримку. І також на підтримку всього суспільства. Ми розпочнемо з переосмислення ролі і місця кожної пам'яткоохоронної інституції.

Пам'ятаю, як торік у Києві точилася дискусія щодо того, яким має бути Національний музей Тараса Шевченка і його нова експозиція. Усі побачили готовність влади кидатися десятками мільйонів на речі, дуже далекі від Тараса Шевченка, які принижують його масштабну історичну постать і нівелюють її на культурному ландшафті України. Тож і не дивно, що відвідавши цей музей тепер, багато хто не захоче до нього повертатися, бо виїде звідти спантеличеним, а то й ображеним. На жаль, така ж ситуація склалася і з «оновленим» музеєм на Тарасовій горі в Каневі.

До речі, тоді ж Євген Сверстюк нас, небайдужих і дуже гарячих, які дискутували, часто забувши, з чого почали дискусію, зупинив однією фразою: «Шановні колеги, ви гадаєте, що радянська влада, організовуючи музей Тараса Шевченка, хотіла, щоб ми краще знали Великого Кобзаря?» Ви розумієте, про що йде мова? Багато музеїв в Україні у роки нашої бездержавності було створено саме для того, щоб нівелювати, викривити глибинну пам'ять народу,

нав'язати хибне уявлення про історичні події, мистецьку цінність творів, значущість постаті творців української ідентичності.

Музейна і, ширше, пам'яткоохоронна галузі є традиційно консервативними, тому необхідно осмислити їхню сучасну місію. Нам варто повернутися до витоків, зрозуміти, чого прагнули батьки українського музейництва Іларіон Свенціцький, Микола Біляшівський, Василь Кричевський, Василь Тарновський та інші достойники із тих, хто «любив Україну не тільки усім серцем, а й до глибини своєї кишені», як влучно визначив своє кредо Євген Чикаленко.

Врешті, за кордоном у музей не завжди приходять, щоб лише оглянути експозицію. Там можна просто посидіти у роздумах над вічними темами в тематично оформленій кав'ярні, призначити побачення коханій, купити на загду альбом чи листівку. Це не казенна радянська форма, коли тобі нав'язали екскурсовода, який тебе просто катує 1,5–2 години і переповідає все, що він вивчив за останні 40 років своєї роботи в музеї...

З кожним роком змінюється обличчя українських міст і сільських ландшафтів. Найчастіше, на жаль, у гірший бік. І це пов'язано також із Міністерством культури, яке дає дозволи на реконструкцію, реставрацію, забудову, інколи не маючи сил протистояти тиску, а подекуди і навіть протизаконних мотивів.

Скажімо, сьогодні маємо дуже складні проблеми з Національним заповідником «Софія Київська». Я уже нібито й немало святинь бачив у своєму житті, але й досі не можу збагнути, чому для того, щоб завалити історичний мур пам'ятки, занесеної до Всесвітнього списку ЮНЕСКО, необхідно ще й витратити на це 250 тисяч бюджетних гривень?!

Кілька років поспіль влада здійснювала нищівний погром у музеях і заповідниках України, що свідчить лише про важливість усіх цих інституцій для культурного ландшафту держави та процесів самоідентифікації українців і, ширше, громадян України. Тепер ми знаємо, що на 2015 рік готувалися великі зміни в Україні. Очевидно, кимось із близького оточення президента-втікача було сказано: «Ми маємо тут усе зачистити, бо правдива пам'ять заважає нам рухатися вперед

до Митного союзу чи оновленої імперії». А для цього потрібно було «роззброїти» і залякати численну армію музейників...

– Розкажіть, будь ласка, про перспективи створення Музею Євромайдану, насамперед його експозиційне наповнення і фінансування. Яка державна програма культурної політики в зоні АТО?

– Музей Євромайдану, звісно, повинен бути. Зізнаюся: мені його формат більше подобається у ширшому розумінні, бо не один був Майдан. Без студентського голодування 1990 року, Майдану 2004 року, очевидно, не було б і Євромайдану. Зрозуміло, він народився не в один момент, і є лише «верхівкою айсберга» – своєрідним і дієвим орієнтиром на шляху руху нації.

Найменше хотілося б, щоб експозицію музею формувала сучасна політика і персона, які сьогодні себе вважають чільними діячами історії. Всяке історичне явище має вистоятися, бути осмисленим. Подієюють, що Лувр відмовляється брати до своєї колекції роботи митців, які померли менш ніж 50 років тому, щоби не було лобювання і тиску швидкоплинних явищ на вічне. Працівники славетної культурно-мистецької інституції в такий спосіб уникають сторонніх впливів на мистецьке значення творів.

Нам необхідний музей Євромайдану, але поки що, на першому етапі, він може існувати й у форматі окремих змінних виставок. Хто сказав, що цікава, фахово підготовлена виставка менше впливає на глядачів?

– Які кроки плануються міністерством щодо порятунку театрів, музеїв і бібліотек у Луганській і Донецькій областях?

– Я працюю в міністерстві лише перший тиждень. Усі ці дні ми займаємося нагальними проблемами східних регіонів країни. Конкретно – це збереження Донецької музичної академії імені С. Прокоф'єва і Луганської академії культури і мистецтв та ще багато чого. Нещодавно у мене була зустріч із директоркою Донецького художнього музею пані Галиною Чумак. Цей надзвичайно цікавий музей знаходиться в Донецьку, а його філія – на підконтрольній українській владі території. Зарплату не отримують ні там, ні там. Шукаємо вихід із цієї загрозливої

акцент

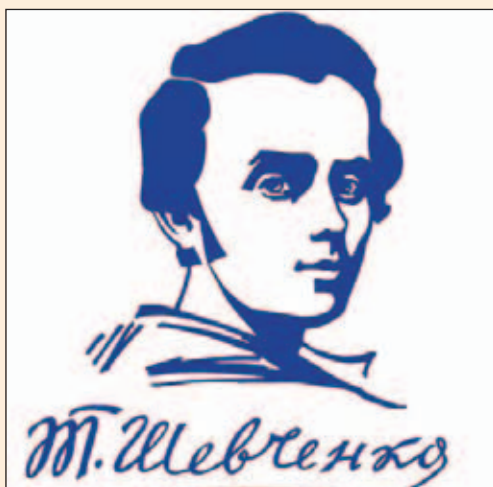
■ ГРОМАДСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ІГОРЯ ЛІХОВОГО

Один із засновників та перший голова товариства дружби «Канів – Сонома (США)» (1987), багатолітній голова Канівського міського відділення Товариства «Україна-Світ».

Обирався до Ради засновників Радянського фонду культури (1989–1991), правління Українського фонду культури, Всеукраїнської спілки краєзнавців, президії Українського товариства охорони пам'яток історії та культури.

Голова громадського комітету з відзначення 200-річчя Тараса Шевченка при Комітеті Верховної Ради України з питань культури та духовності (2012–2014). Дійсний член Міжнародної ради з питань пам'яток визначних місць (ICOMOS). Почесний член Всеукраїнської спілки краєзнавців. Член Національної спілки журналістів України.

■ НАУКОВА ТВОРЧІСТЬ

Організатор низки шевченківських та краєзнавчих наукових конференцій, куратор літературно-мистецьких виставок і пошукових експедицій в Україні та за кордоном. Віднайшов у США та повернув до України архів і мистецьку збірку художників із родини В. Кричевського, автора державного герба України та Будинку-музею Т. Шевченка у Каневі.

Науковий консультант проекту реставрації музею Т. Шевченка у Каневі (2002) та розробки генерального плану Шевченківського національного заповідника (2003). Послідовно відстоював цілісність та недоторканість історичних і природних пам'яток Шевченкового краю, розширення території заповідника і формування його структури як наукової та культурно-освітньої інституції. Сприяв формуванню системи музейного комплексу Канева, наданню статусу національного шевченківським заповідникам Черкащини.

Організував роботу з реставрації та відтворення визначних пам'яток: Будинку-музею Т. Шевченка, першого музею «Тарасова світлиця», храму Покрови Богородиці (Тарасової церкви), встановлення пам'ятного знака козацькому гетьману Івану Підкові, шевченківської меморіальної дошки на Успенському соборі у Каневі. Учасник заходів з установлення меморіальних знаків Пилипу Орлику, Тарасу Шевченку та Едварду Желіговському (Андрію Сові) у Білорусі і Володимирі Короткевичу в Києві.

Автор ідеї та редактор вісника Шевченківського національного заповідника «Чернеча Гора» (1993–2005).

Автор наукових праць з історії шевченкознавства, краєзнавства та проблем розвитку національної культури, статей та публікацій із музеології та охорони пам'яток.

ситуації і за всяку ціну прагнемо зберегти колекції.

Коли ми кажемо, що треба «зшивати» Україну, то йдеться не тільки про території, нині підконтрольні українській владі. Це також і Крим, і зона АТО. Тож наша мета – відшукати всі можливі, законні, а інколи може навіть і не зовсім передбачені законом, але морально виправдані засоби підтримки наших колег і закладів культури на тимчасово окупованих теренах. Навіть якщо вони і не в прямому підпорядкуванні Міністерства культури.

– **Якою буде модель стосунків між владою та митцями? Фінансування проектів, гранти, інформаційна підтримка?**

– Конструктивною, доброзичливою, такою, що базується на взаємоповазі і взаємодопомозі. Спрямованою на сприяння митцям, сподіваючись, що вони як еліта суспільства розуміють проблеми і завдання влади. Сьогодні ситуація вимагає від нас конструктивного підходу до вирішення реальних проблем.

Ми з колегами часто чуємо пропозиції щодо перегляду доцільності фінансування сфери культури через наші підприємства й організації. Я вважаю, що має розширитися практика фінансування процесів вироблення конкретного культурного продукту, а не тільки певних інституцій, які його виробляють. Це, власне, і підтримка на конкурсних засадах. Будемо допомагати через гранти, через інформаційну підтримку найкращих проектів, якщо експерти визнають їх вартісними.

Але варто завжди пам'ятати, що позитивного ефекту можна досягти лише тоді, коли матимемо баланс між практично безмежними потребами і справді обмеженими ресурсами. І це не лише реалії України – це проблеми глобальні.

– **Чи на часі введення контрактної системи в театрах?**

– Учора я завізував проект постанови Кабінету Міністрів про перехід на контрактну систему в театрах та інших закладах і установах культури і мистецтва. Ми розуміємо, що в мистецькому середовищі є певний спротив цьому, адже контрактна система вимагає конкретних результатів роботи. У театрах це розуміють і сподіваються на оплату праці відповідно до результатів, а не лише звань, нагород та ін-

На святкуванні ювілею Національної оперети України

ших важливих, але недостатніх ознак.

– **Яких заходів має вжити міністерство в сучасній інформаційній війні, і яку роль при цьому Ви відводите Національному газетно-журнальному видавництву Мінкультури?**

– Культура – це справа не тільки Міністерства культури. Це стосується й Міністерства оборони, бо там і підлеглий, і командир повинні не лише знати матеріальну частину і тактику ведення бою, а й знати героїв і, скажімо так,

антигероїв з історії України, а також спілкуватися державною мовою; і Міністерства внутрішніх справ, бо ж коли мене зупиняє на вулиці інспектор державної автоінспекції, то він принаймні має звернутися до мене державною мовою, щоб ми порозумілися, і дотримуватися правил спілкування, притаманних європейській цивілізації, з позицій гідності і взаємодопомоги.

Має постати міністерство, яке впливало б і на формування культурних ландшафтів, ви-

гляду наших міст і сіл, на використання державних символів, послугоування державною мовою під час складання документів, при задоволенні базових потреб представників національних громад.

Даруйте, це не має нічого спільного з цензурою. Давно настав час розібратися з пам'ятниками лідерам тоталітарної доби, із назвами на їхню честь вулиць, які не лише засмічують духовну ауру нації, а й ображають гідність мільйонів громадян – тих, хто на власному досвіді та з далекої і ще зовсім недавньої історії власної родини й історії рідного міста чи села знають про них правду.

Я хотів би, щоб наше міністерство і численні читачі мали не тільки красиві, кольорові, але й читабельні, глибокі за змістом періодичні видання. І щоб наші колеги вважали за честь їх передплачувати і друкуватися в них.

Журналісти – завжди експерти. Це досвідчені люди широкої спеціалізації, які знають і розуміють закони життя. Мені зараз справді цікаво з вами спілкуватися. Так я можу відчувати, чи не схибив, чи не відступив убік, бо ціна помилки на керівній посаді може бути дуже великою.

Тож до праці, шановні колеги! Переконаний, що разом ми зможемо захистити національно-культурну спадщину і забезпечити умови для реалізації талантів – і тих, які об'єдналися у спілки чи професійні корпорації, і тих, хто творить самостійно.

Ігор Ліховий. Фотознімок Василя Пилип'юка

Головний редактор
журналу «Український театр»
Надія СОКОЛЕНКО

театр

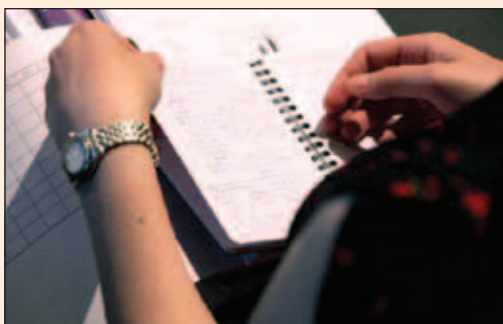
■ ІВАНО-ФРАНКІВСЬК

Наприкінці грудня минулого року на сцені Івано-Франківського обласного академічного українського музично-драматичного театру імені І. Франка відбулася прем'єра «Енеїди» за мотивами однойменної поеми Івана Котляревського. Режисер та автор інсценізації – художній керівник театру Ростислав Держипільський. Жанр вистави вельми незвичний – феєрія-бурлеск, а постановник перекоує, що у виставі глядачі вловлять мотиви Майдану, початку війни, АТО.

Вистава складається з двох різних за настроєм частин. У першій частині буяє і бешкетує нестримний ярмарковий карнавал, лунає сміх вершинної гумористичної української поеми. Головний герой Еней та його побратими-троянці пережили морські поневіряння, не без пригод втекли з гостин Дідони, у компанії Сівіллі мандрували до пекла і раю, та зрештою прибилися до латинських земель. Ось тут і починається друга частина, яка радикально відрізняється від першої: війна, руйнація, смерті...

■ ЛОНДОН

Лондонський театр «Royal Court» оголошує набір на «Міжнародну резиденцію драматургів – 2015», що відбудеться у Лондоні 6–24 липня. Семеро драматургів з усього світу отримають нагоду провести кілька тижнів у «Royal Court» і попрацювати над новою п'єсою разом із художньою командою театру. Поїздки та перебування покривають «Royal Court» та інші організатори проекту. «Міжнародна резиденція драматургів – 2015» передбачає участь у численних майстер-класах, робочих групах, а також знайомство з найкращими британськими сценаристами, режисерами та акторами.

Однією з учасниць резиденції була український драматург Наталія Ворожбит. Учасники мають володіти англійською мовою на середньому рівні, бо всі зустрічі та групові сесії не передбачають переклад. Українські драматурги, які хочуть взяти участь у відборі, мають до 30 січня 2015 року подати заявку англійською мовою, приклади своїх робіт мовою оригіналу, два рекомендаційні листи від представників професійних театральних кіл та мотиваційний лист про те, як «Міжнародна резиденція драматургів – 2015» сприятиме їхньому професійному розвитку. Детальніше про це на сайті Британської ради в Україні: <http://www.britishcouncil.org.ua/>

Страждання юного Міті

Леся ТИХМЕНЕВА

У Київському академічному Молодому театрі відбулася прем'єра вистави за повістями Івана Буніна «Наталі» та «Мітине кохання».

Назва вистави «Жара» натякає не на літню спеку, а на високий градус пристрастей, що вирують, ніби лава у вулкані. Режисер спектаклю й автор інсценізації – художній керівник Молодого театру Андрій Білоус – залишається вірним лицарем своєї теми: його цікавлять усі прояви і хитросплетіння людських стосунків, руйнівною силою яких є любов.

На мікросцені театру збудована дерев'яна альтанка, яка за потребою може видаватися і літньою терасою присадибного будиночка, і клунею із запахним сіном та соромицькими тасмицями. Саме в цьому двозначному просторі зустрічаються дві стихії: весело-безтурботна компанія зваблених селянок та стримані шляхетні юні дачники. Також режисер об'єднує дві історії Буніна в одну. І ось герої вже виявляються приятелями, тож Мітя (Олег Коркушко) гостює на дачі, де мешкають колежанки Наталі (Надія Тигішко) та Соня (Дар'я Якушева). На цю ж дачу приїздить кузен Соні

Фото Віолет Сокопан

Віталій (Костянтин Стоянчев). Їхні історії змінюють одна одну та вельми гармонійно поєднуються в єдиний сюжет.

Мітя розповідає Наталі про своє шалене перше кохання до Каті (Тетяна Ляліна), а Соня вправно маніпулює Віталієм, практично змушуючи його закохатися в подругу. Юні актори (а на сцені лише студенти-дипломники акторського курсу Миколи Русшковського з Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. Карпенка-Карого) екзальтовані бунінські історії спочатку видають майже за дитячу гру. Спалахи бажань, рев-

нощі, кокетування і загравання розбавлені великим домішком жартів. Навіть свій рішучий намір пустити кулю в скроню Міті зрештою перетворює на підставу для сміху. Луною цей гумор віддає в сценах колоритних селян, які, здається, також не підозрюють про небезпеку гри з любов'ю.

Стовпчик на шкалі чуттєвих колізій незмінно повзе вгору. З'являються перші образи та розчарування. Кохання показує свій справжній вигляд – це стихія, що здатна знищити, розчавити людину, яка беззастережно кидається у її вир. Андрій Білоус вправно балан-

сує на межі театральної пристойності та бунінської відвертості, повільно посуваючись до кульмінації спектаклю. Мітя, послушавшись поради, купує ніч кохання у сільської дівчини, Віталій, втративши контроль над почуттями, зраджує Соні. Момент, здавалося б, найвищої насолоди обертається для обох гірким досвідом. У фіналі в суцільній темряві лунає самотній постріл, як крик про порятунок від кохання.

На фотознімку сцена з вистави «Жара» за Іваном Буніним Київського академічного Молодого театру

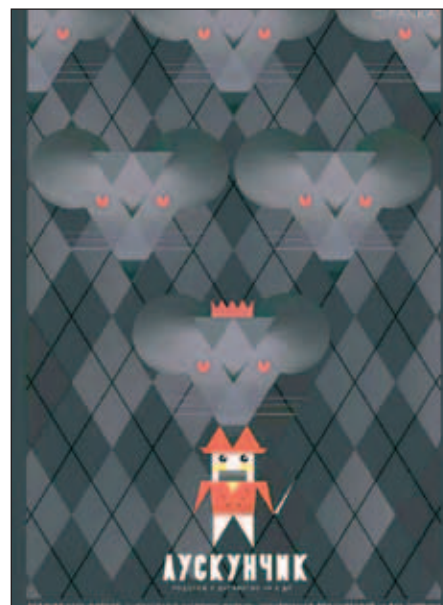
Новорічні подарунки

Українські театри продовжують виявляти свою свідому громадянську позицію.

Національна опера України за підтримки віце-прем'єр-міністра – міністра культури України В'ячеслава Кириленка відкрила свої двері для військових та добровольців, які повернулися із зони АТО. Вони разом з родинами змогли безкоштовно відвідати Вечір романсу, опери «Наталка Полтавка», «Мадам Баттерфляй» Дж. Пуччіні, «Севільський цирульник» Дж. Россіні, «Бал-маскарад» і «Травіату» Дж. Верді.

Однак і інші українські театри продовжують підтримувати українську армію і переселенців – і не лише фінансово.

29 грудня Національний театр імені Івана Франка дав можливість дітям учасників АТО та дітям-біженцям безкоштовно відвідати театр і зануритися у вир подій відомої дитячої казки «Лускунчик», написаної за мотивами твору

Е. Т. А. Гофмана молодими українськими драматургами Яною та Деном Гуменними і поставленої Стасом Жирковим.

Водночас гастролі колективу Львівського обласного музично-драматичного театру імені Юрія Дрогобича стали найбажанішим подарунком для мешканців Северодонецька та Рубіжного на свято Миколая.

У северодонецькому Палаці культури колектив показав народну оперу на 2 дії «Наталка Полтавка» Миколи Лисенка. Цей твір – своєрідна ікона українського театру, з її появи ведеться відлік національного професійного сценічного мистецтва.

Вельми символічно, що саме «Наталку Полтавку» було обрано для показу в зоні АТО. Після завершення спектаклю зворушливим моментом стало спільне виконання акторами та глядачами Державного Гімну України.

редактор
Аліна ОНОПА

арт-простір

■ ХАРКІВ

До 17 січня в галереї «Мистецтво Слобожанщини» обласного центру культури та мистецтва – різдвяна виставка. Демонструється уявлення сучасних художників про різдвяні традиції України через живопис, графіку, скульптуру, декоративно-прикладне мистецтво та змішані техніки.

■ РІВНЕ

До 19 січня у виставковій залі міського Будинку культури – арт-проект «Мистецька хуртовина»: виставка творів образотворчого та декоративно-ужиткового мистецтва на зимову тематику, майстер-класи з виготовлення новорічних та різдвяних прикрас та виступ колективів Будинку культури з колядками та щедрівками.

■ ЛЬВІВ

До 19 січня – новорічні та різдвяні святкування під назвою, що відображає прагнення мешканців усіх куточків міста Лева та України до єднання: «Зима під спільним дахом».

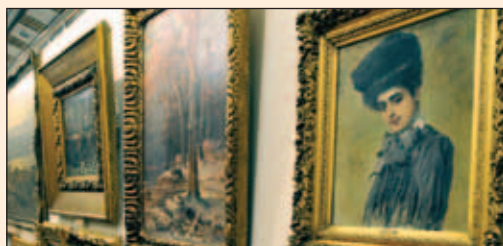
7 та 11 січня – вистава театру «Воскресіння» «Коли ангели спускаються на землю» (ангелів зіграють альпіністи).

7–9 січня в Музеї народної архітектури та побуту «Шевченківський гай» – програма «Різдво в Гаю».

Із 7 січня – «Свято пампуха» на площі Ринок. Початок XVI Різдвяного фестивалю «Велика коляда».

8 січня в центрі міста відбудеться хід зіздарів.

■ КИЇВ

До 30 січня в Музеї сучасного мистецтва України вперше в столиці презентували масштабну виставку Закарпатської школи живопису, яка подарувала світові чимало славних імен: А. Ерделі, Й. Бокшая, Й. Бокшая (молодшого), Ф. Манайла та інших.

У «Брей-club» любителів мистецтва, представили триаду виставок: «Твори українських, російських і західноєвропейських майстрів з приватних зібрань Києва», «Василь Сокольников. Старий Крим» (фотознімки) і «Віктор Зарецький. 20 років потому». Це роботи видатних майстрів О. Мурашка, М. Пимоненка, С. Жуковського та інших, у західному розділі – твори прославлених голландських і фламандських живописців (Адріан ван дер Верф, Пітер Брейгель (молодший), Себастьян Франк) та представників інших країн.

В експозиції також прекрасні фотознімки відомого фотомайстра рубежу XIX–XX століть В. Соконова, відзначені на багатьох міжнародних виставках.

Окремі живописні роботи В. Зарецького ще не виставлялися, а весь графічний розділ показаний вперше.

У єдиному вимірі

Валентина ЄФРЕМОВА

У столичному Будинку художника презентовано виставку «В єдиному просторі: Михайло Гуйда та його учні».

Дійсний член Національної академії мистецтв України, професор, керівник навчально-творчої майстерні станкового живопису академії, народний художник України Михайло Гуйда наповнив чашу життя столиці духовною насолодою.

Лейтмотив його творчості – емоційне буття людини й природи. На пейзажі у відтінках срібла сяє сонце, струнки дерева вирають акорди, у тінювих градаціях застигає тиша. Але й вирує інтрига, десь там відчувається лінія горизонту з його таємствами.

У картинах «Чумацький шлях», «Весна», «Золоті зерна», «Прадіду П. Дорошенку присвята», «Поминання» – пошук відповідей на злободенні питання в козацькому періоді, християнських обрядах і святах.

Портрети – світ діалогів, коли виникає бесіда споріднених душ. Знаний живописець Василь Гурін назвав Михайла Євгеновича потужним сучасним портретистом України. Придивімося до рук та очей зображених людей: у них – характер.

Твори М. Гуйди наповнюють життя людини красою та прагненням щасливої долі. Недаремно його мистецьку спадщину визнали в Україні та за її межами, особливо в Японії та Китаї.

Маляр продовжує історію майстерні батально-історичного живопису Національної

Фото авторки

академії мистецтв. На виставці представлено понад 150 картин від 24 художників, за період навчання від 2005 до 2014 року включно, роботи випускників із фондів музею академії.

Але домінантою експозиції є полотно М. Гуйди «До перемоги», яким передається хвилювання сотень тисяч українців, які піднялися на захист національної ідеї та державності.

Представлені й твори асистентів М. Гуйди – заслужених художників України про-

фесора О. Басанця та доцента О. Ясенєва.

А що хвилює молодь? Багато – українська історія, в цілому ж – звичайне життя (спогади про діда в портреті Марини Гуйди, материнство в триптиху Віолети Монсевич, картині Євгена Піскунова «Мати», «Балаклавській мадонні» Катарини Спіртус). Полотно Алли Волобуєвої зберігають родинне тепло, а «Бабусина скринька» – і фольклорні надбання.

Сюжети, присвячені китайським сім'ям примор'я, коли

жінки годинами чекають рибалок з океану, – у жанрових полотнах Лі Сяо Юна «Очікування» та «Повертаючись з моря».

Кошти за каталог зібрали на допомогу пораненому учаснику АТО.

Виставка – апофеоз складного 2014 року – сповнила нашу свідомість гордістю за український народ, гідний світлого незалежного майбутнього.

На фотознімку картина «До перемоги». Михайло Гуйда

Міністерство культури України оголошує конкурс на заміщення вакантної посади **головного спеціаліста відділу міжнародного співробітництва та протоколу управління міжнародного співробітництва** (на час відпустки по догляду за дитиною) – 1 вакансія.

Кваліфікаційні вимоги: вища освіта відповідного професійного спрямування за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістра, спеціаліста; стаж роботи за фахом на державній службі на посаді провідного спеціаліста не менше 1 року або стаж роботи за фахом в інших сферах управління не менше 3 років, володіння англійською мовою.

У конкурсі можуть брати участь громадяни України, які мають вищу освіту, стаж роботи за фахом.

До заяви додаються наступні документи:

- особова картка (форма П-2 ДС);
- автобіографія;
- дві фотокартки розміром 4 x 6 см;
- копія паспорта;
- копія диплома про освіту (з відповідними додатками);
- копії документів про підвищення кваліфікації, присвоєння наукового ступеня або вченого звання (у разі наявності);
- копія військового квитка;
- копія ідентифікаційного коду;

- копія трудової книжки;
- декларація про доходи за минулий рік;
- медична довідка про стан здоров'я за формою, затвердженою МОЗ;
- письмова згода про проведення спеціальної перевірки.

Документи для участі в конкурсі приймаються протягом місяця від дня опублікування оголошення в газеті «Культура і життя» на адресу:

01601, м. Київ, вул. І. Франка, 19, кім. 109.

Додаткова інформація за тел.: 234-39-93.

Конкурсна комісія

редактор
Антон ФІЛАТОВ

сучасне мистецтво

■ ХАРКІВ

До 15 січня у центрі сучасного мистецтва «ЄрміловЦентр» триватиме масштабна виставка «Окуповані мистецтвом».

За словами організаторів, її експозиція є прикладом крос-культури, коли багато людей взаємодіють для досягнення міжкультурної взаємодії через різноманіття художніх поглядів. Справді високорозвинений соціум шукає нові міжкультурні цінності, нові системи взаємодії різномірних суспільств. Поєднання різноманітності частково виражається у географії зібраних у проєкті митців, які з'їхалися з восьми міст України та з Москви.

■ БОРИСПІЛЬ

У лютому відбудеться офіційне відкриття арт-простору біля терміналу D аеропорту «Бориспіль». Проте з частиною експозиції ознайомитися можна вже сьогодні. Нині виставлено «Картину світу» Даниїла Галкіна, «Бутерброд з сиром» Василя Татарського, розписані побажаннями «Голуби миру», чоловічі фігури з проєкту Віктора Сидоренка «Деперсоналізація» тощо. Невдовзі будуть експоновані фотографії Романа Пашковського, Володимира Милосердова, Ігоря Руденка, Андрія Скакодуба та Андрія Мосієнка.

Організатори виставки прагнуть показати гостям України маловідоме іноземцям вітчизняне мистецтво. За словами куратора проєкту Марини Щербенко, сучасне мистецтво займається здебільшого проблемами суспільства, а не готує позитивні проєкти, де ключовим є поняття миру та презентація привабливої України для гостей і туристів.

Планується, що експозиція діятиме на постійній основі.

Формозміст Назара Білика

Антон ФІЛАТОВ

Назар Білик став першим сучасним вітчизняним скульптором, роботи якого пішли з молотка на найпрестижніших аукціонах світу «Phillips» та «Sotheby's».

Його візитівкою стала робота «Дош» – фігура чоловіка з великою краплею на обличчі, – що встановлена на Пейзажній алеї у Києві. Назар Білик активно бере участь у виставках – до десяти експозицій на рік. Сміливо експериментує з матеріалами та формами. Намагається модернізувати радянську скульптурну традицію. Не обмежує свою творчість одним лише жанром. Однак, про все по порядку...

– **Арт-дилери зазначають, що вітчизняна скульптура відрізняється від закордонної насамперед тим, що у ній відчувається школа й академічна майстерність. Це не завжди побачиш у роботах пересічного закордонного скульптора. Ви згодні з цією думкою?**

– Про те, чим відрізняється наша сучасна скульптура

від того, що експонується на Заході, навіть і говорити нічого. Адже практично немає прикладів, які можна було би порівнювати між собою. Одні наші майстри сьогодні пасивно продовжують радянську скульптурну традицію, інші – працюють виконуючи на замовлення сувеніри, надгробки...

– **Ваш проєкт «Лапки» перебуває десь на межі скульптури та інсталяції. Як він був створений?**

– Для себе я не розділяю нестандартні форми скульптурних висловлень із традиційними скульптурами, до яких ми звикли. В обох випадках

відбувається фіксація думки. Просто у першому випадку цей процес здійснюється не за допомогою шматка глини, а, наприклад, зі звичайного листового металу, як у проєкті «Лапки».

Я випіляв лапки та встановив їх на пляжі на острові Бірючий. Це було влітку. Буквально за 150 км від нас тоді вже активно відбувалися військові дії. Тож я вирішив «взяти в лапки» наше мирне небо, сонце та пляж, тим самим поставивши під сумнів усю ту безхмарність ситуації, яка була в нас на острові.

– **На виставці «Межі простору» Ви презентува-**

ли роботу «Дош», поряд з якою стояла її форма...

– У мене є серія робіт «Контрформи», яка, так би мовити, заглядає у прелюдію створення скульптури та й загалом будь-якого об'єму. Мені це цікаво з філософської точки зору. Адже фіксуючи увагу не на скульптурі, а на формі для неї, я роблю спробу наблизитися до першопричин творення будь-якого об'єму чи матерії. Мене цікавить простір навколо об'єму як основний чинник творення.

– **Чи відомі Вам випадки, коли на постаментах, спорожнілих від пам'ятників Леніну, встановлюють монументи сучасного мистецтва, а не банальних Шевченків та козаків?**

– Таких випадків я не знаю. Та й взагалі не зустрічав останнім часом пам'ятників, що були споруджені влучно та сучасно. Наразі встановлюють пам'ятники переважно героям Небесної сотні. У нас ледь-ледь починаються розмови про те, чим заповнювати місця з-під пам'ятників Леніну. Але крок від Леніна до якоїсь скульптури замість нього має бути зроблений.

На фотознімку скульптура «Дош» Назара Білика

Шевченкова вісь

До 20 січня у дніпропетровській «Я галереї» триватиме виставка «У нашій раї».

У її рамках провідні вітчизняні митці інтерпретували творчість Тараса Шевченка.

Експонуються роботи як іменитих, так і маловідомих художників: Анни Войтенко, Віктора Марущенка, Руслана Тремба, Павла Макова, Олександра Бабака, Тіберія Сільваші, Станіслава Перфецького, Олександра Короля та Анни Миронової.

Серед представлених робіт – вишукана графіка, провокаційна фотографія і живопис, що варіюється від стильної ексцентричності до вираженої філософичності. Словом, емоційна палітра виставки охоплює ледь не увесь діапазон почуттів.

Кожне полотно – це своєрідний прояв національного міфу і трагічних катаклізмів буття,

що продовжують і розвивають великі Шевченківські теми. У представлених роботах відсутня маніпуляція трафарет-

ними шевченковими образами. Натомість внутрішня суть експозиції вибудовує ідейну вісь – немов натягає струну,

довжиною в 200 років, від дня його народження.

Обговорюючи те, як вийти із загостреної соціальної ситуації в Україні, багато хто акцентує увагу на політиці, економіці та ідеології. Натомість не менш важливим у цій дискусії є й культурний контекст, якому, на жаль, приділяється мало уваги як серед звичайних людей, так і серед політичної еліти.

Експозиція «У нашій раї» вкотре доводить, що культура та мистецтво суттєво розширюють горизонти осмислення сьогодення. Раніше цей мистецький проєкт було презентовано у київському Інституті проблем сучасного мистецтва, а також лондонській галереї «Саатчі». Куратори – Валерій Сахарук і Галина Складенко.

Купріян ПЛІВКА

На фотознімку робота Станіслава Перфецького «Радіо казало»

Головний редактор журналу
«Пам'ятки України»
Леся БОГОСЛОВ

краєзнавство

■ ДИТЯЧЕ СВЯТО

Національна спілка краєзнавців України напередодні нового року провела «краєзнавчі забави» для наймолодших. Дітей і онуків спілчан за ініціативи голови спілки Олександра Реєнта зібрали у центральному офісі організації, де на них чекала оригінальна новорічна програма і подарунки.

«Праця краєзнавців спрямована на виховання підростаючого покоління, – зазначив Олександр Реєнт. – Тому дуже важливо залучати дітей до пізнання рідного краю змалечку. Національна спілка краєзнавців України започатковує такі забави для дітлахів, щоб ще з дитячого садочка, з перших класів школи вони фіксували в пам'яті нашу краєзнавчу бібліотеку, вивчили назви міст і сіл України, тяжили до пізнання своєї Батьківщини».

■ СПІВПРАЦЯ КРАЄЗНАВЦІВ І АРХІВІСТІВ

У конференц-залі Державної архівної служби України відбулися установчі збори за участю представників інститутів громадянського суспільства з формування нового складу громадської ради при Укрдержархіві. До складу дорадчого органу увійшли, зокрема, представники Національної спілки краєзнавців України та Фондації Героя України, академіка П. Тронька.

Окрім того, напередодні професійного свята – Дня архівіста, яке відзначалося 24 грудня, між Київською обласною організацією Національної спілки краєзнавців та Державним архівом Київської області було підписано договір про співпрацю терміном до 31 грудня 2019 року. І вже цього року архівісти і краєзнавці спільними зусиллями підготують виставку документів з нагоди 100-річчя П. Тронька.

■ У НОВИЙ РІК – ІЗ НОВИМ ПОСІБНИКОМ!

Напередодні новорічних свят в Українському домі відбулася презентація посібника для абітурієнтів «Історія України», який упорядкували доктор історичних наук, професор кафедри історії Національного університету «Києво-Могилянська академія» Юрій Мицик та кандидат історичних наук, старший науковий співробітник відділу історичної регіоналістики Інституту історії України НАН України Олег Бажан.

У посібнику, що був виданий столичним видавництвом «Кліо», автори у стислій і доступній формі висвітлюють історію України від найдавніших часів до осені 2014 року. Тут уперше можна ознайомитися з науковим аналізом політичної боротьби 2005–2014 років та сучасними глобальними викликами, якими є, зокрема, анексія Криму Росією та війна на сході України.

Безумовно, видання буде цікавим не лише для абітурієнтів і студентів, а й для всіх, хто цікавиться історією України та хоче систематизувати свої знання.

Семен ВАСИЛЕНКО

Наприкінці року в Києві відбулися чергові звітно-виборчі збори благодійної організації «Фондація Героя України, академіка П. Тронька».

Це зібрання було дуже важливим, адже 2015-го Україна відзначатиме 100-річчя видатного науковця, а фундація його імені має бути флагманом у реалізації заходів, спрямованих на вшанування пам'яті Петра Тронька.

«Жити і працювати для України» – таким було життєве кредо Героя України Петра Тимофійовича Тронька – доктора історичних наук, професора, академіка Національної академії наук України, голови правління Національної спілки краєзнавців України, Всеукраїнського фонду відтворення видатних пам'яток історико-архітектурної спадщини імені О. Гончара. І його послідовники прагнуть наслідувати духовні заповіді генія.

Щоб активізувати роботу, на загальних зборах вирішили оновити керівництво фундації – дати дорогу молодим. Тож головою правління було обрано краєзнавця, журналіста і громадського діяча Євгена Букета, а виконавчим директором – Валентина Кондратюка.

Першого ж дня після затвердження в посадах нове керівництво звернулося листовно до віце-прем'єр-міністра – міністра культури України В'ячеслава Кириленка з проханням посприяти пошуку приміщення для постійно діючої експозиції музею Петра Тронька, заснованого кілька років тому фундацією та родиною академіка.

Тим часом у столиці триває виставка «Шевченкіана Петра Тронька – експозиції з родинного архіву», організована Президентським фондом Леоніда Кучми «Україна» та Фондацією Героя України академіка Петра Тронька.

Відомий учений проніс через усе життя любов до творчості українського Генія і зробив чимало для вшанування його пам'яті як заступник голови Всесоюзного оргкомітету з підготовки до сторіччя від дня

смерті та 150-річчя від дня народження Т. Шевченка (1961 та 1964 роки відповідно).

Під час огляду виставки присутні з теплом згадують Петра Тронька передусім як надзвичайно мудру і чуйну людину, справжнього українця, який уболівав за збереження культурної спадщини і не міг залишити без уваги жодну проблему, з якою до нього зверталися.

Програмою увічнення пам'яті академіка Петра Тронька до 100-річчя передбачалося, зокрема, спорудження пам'ятників, відкриття меморіальних дошок, перейменування вулиць, відкриття музеїв, музейних експозицій, присвячених Троньку, видання низки книг.

На жаль, не все задумане вдається реалізувати до ювілею в повному обсязі. На перешкоді стають і ситуація в країні, і деякі суто людські фактори. Але всі, хто знав і шанував «народного академіка» Петра Тронька, знають, що його ім'я безсмертне в часі і що Україна обов'язково пам'ятатиме і належним чином шануватиме той величний набуток, який він залишив нащадкам.

На фотознімку активісти
Фондації Петра Тронька

Вдарили у струни кобзарі

Нещодавно з нагоди 25-річчя Стрітівського педагогічного коледжу кобзарського мистецтва у відомому справжнім шанувальникам бандури селі, що в Кагарлицькому районі на Київщині, відбувся фестиваль «Гей, вдарте в струни, кобзарі!»

Тут мали змогу показати себе і юні таланти, і ветерани сцени, і артисти капели Київського національного університету культури і мистецтв.

Зокрема, столичною капелю на стрітівській сцені диригував заслужений діяч мистецтв України Володимир Курач, а місцевою – соліст Національної заслуженої капели бандуристів України імені Г. Майбороди Максим Воло-

воденко (до речі, вихованець кобзарської школи).

Наприкінці 1980-х, коли Україна виборювала незалежність,

створенням кобзарської школи опікувався Український фонд культури на чолі з Борисом Олійником. Тоді письменник

Олесь Бердник назвав Стрітівку духовною Січчю, духовною Хортицею і закликав юних музик пам'ятати, що вони несуть у народ слово великої солідарності, слово любові, слово єдності.

До організації нинішнього кобзарського фестивалю доклали зусиль Міністерство культури України, Національна спілка кобзарів України, Київська облдержадміністрація. На думку фахівців, фестиваль, ставши традиційним, сприятиме дальшому розвитку унікального музично-педагогічного закладу.

Поліна БАТРАК
На фотознімку
виступ студентської капели
Стрітівського коледжу.
Фото автора

редактор
Руслан ОНОПРИЄНКО

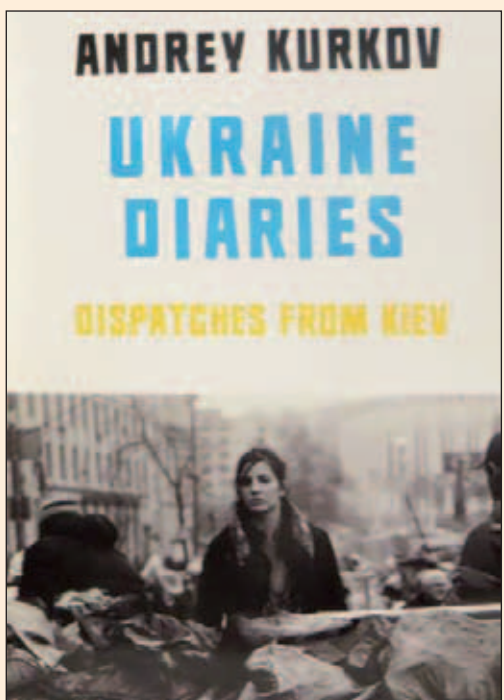

НОВА КРАЇНА

«ЩОДЕННИК МАЙДАНУ»

Після презентації двох нових видань італійською на Римському книжковому форумі 8 грудня 2014 року

Слова і вчинки українця Андрія Куркова

Анатолій СЕРИКОВ

Вислів «свій серед чужих, чужий серед своїх» до нашого героя не пасує.

Головний колумніст газети «Культура і життя» – справді-бо, «свій у світі». Адже Андрій Курков – найвідоміший у світі сучасний український письменник. І хоча він вільно спілкується кількома мовами і легко міг би жити в будь-якій країні, його незмінна домівка – Київ, де мешкає зі своєю родиною дотепер.

У столиці пан Андрій нечастий гість, але щоразу повертається сюди, до своєї родини, з особливим піднесенням. Дружина Елізабет, англійка за походженням, донька Габрієла, сини Тео й Антон нетерпляче чекають його із поїздок.

Відстань і розлука лише посилюють почуття.

І хоча упродовж кількох останніх місяців діти мало бачаться зі своїм зірковим батьком, але у важкі для Батьківщини часи вони були разом. Читачі нашої газети першими побачать фотознімки родини Куркових із Євромайдану.

Глибоке і життєдайне українське коріння для пана Андрія не гарні слівця, а кривна

Андрій Курков із дружиною Елізабет на Майдані 31 грудня 2013 року. Публікується вперше

сутність, громадянський стрижень і творче кредо.

Людини, письменника, українця.

Творча лабораторія славетного письменника, його враження від закордонних поїздок, відверті думки і переконання, аналіз нового проекту Національного газетно-журнального видавництва, де Андрій Курков

очолює Видавничу раду, його актуальні плани і нові проекти, приватні подробиці, мистецькі уподобання – все це в ексклюзивному інтерв'ю газеті «Культура і життя».

– Такий графік у Вас останні півроку, а це майже увесь той час, відколи Ви співпрацюєте з нашою газетою як колумніст...

– Так, чесно кажучи, удома останнім часом я буваю рідко. Із березня почав їздити на політичні конференції, виступи, дискусії. Запам'яталася дискусія з Гюнтером Ферхойгеном, колишнім єврокомісаром, який був, але, здається, вже перестав бути адвокатом Путіна...

Потім з'явилися видання мого «Щоденника Майдану» німецькою, французькою, англійською, італійською мовами. Відтоді їжджу презентувати і ці книжки, а це й обговорення, і виступи, презентації, і навіть лекції. У грудні планує ще чотири поїздки. Але, сподіваюся, наступного 2015 року буде легше.

– Якщо розмежовувати Ваші поїздки, то одна їхня частина пов'язана з Вашими книжками, а інша – з політичними дискусіями?

– Насправді «Щоденник» – теж політична книга. Він охоплює час від 21 листопада 2013-го, від початку протестів, до кінця квітня 2014-го: окупації Криму і підготовки до президентських виборів. Тож усі презентації книжки плавно переходять у політичну площину, до обговорення ситуації в Україні.

– «Щоденник Майдану» крокує планетою?

Андрій Курков біля барикадних наметів на вулиці Хрещатик увечері 26 лютого 2014 року. Публікується вперше

НОВА КРАЇНА

СПІВПРАЦЯ

Відомий український письменник Андрій Курков – голова Видавничої ради Національного газетно-журнального видавництва. Окрім власної сторінки в газеті, він бере активну участь у формуванні редакційної політики. Серед найпомітніших акцій за участю письменника – прес-конференція «Другий фронт АТО: гуманітарна акція журналістів видань Мінкультури для дітей зони АТО» 7 серпня 2014 року в інформаційній агенції «Укрінформ».

На фотознімках: Андрій Курков бесідує з генеральним директором Національного газетно-журнального видавництва Романом Ратушним (вгорі) та заступником директора з творчих питань Русланом Онопрієнком. Фото Валерія Гриценка і Валентина Кондратюка

– Можна і так сказати. Англomовне видання, мушу визнати, має дуже великий успіх. Уже побачив світ його четвертий наклад.

– І який загальний тираж?

– Я навіть не знаю. Але зазвичай у політичних книжок тиражі невеликі, десь по 3–5 тисяч примірників, та й у продажу вони є тільки два місяці.

У грудні книга вийде японською мовою, тож заплановані мої виступи в Токіо, а також у Південній Африці, в Кейптауні, на початку вересня наступного року. Ще запросили мене до Канади і Австралії, але я сумніваюся, що полечу, бо дорога далека і потрібно багато часу на акліматизацію. На Японію і Кейптаун уже погодився.

– Отож, підсумовуємо – англійська, італійська...

– Англійською, італійською, французькою та німецькою мовами книга вже вийшла. Зараз готуються до друку її переклади естонською, польською і японською.

– Упродовж одного року Ваша книжка «Щоденник Майдану» вийшла сімома мовами. Які ще Ваші твори перекладалися?

– Мій роман «Львівська гастроль Джимі Хендрікса» вийшов нещодавно, наприкінці вересня, німецькою мовою, а в квітні наступного року виходить французькою. Перший том трилогії «Географія одиночного пострілу» щойно вийшов друком італійською. Про інші ще не знаю, не стежу.

– Ви все-таки залишаєтеся при думці, яку висловили в попередньому інтерв'ю нашої газети, що книгу «Щоденник Майдану» не варто видавати українською чи російською мовами?

– Ні. Книжка все-таки виходить в Україні. Змінити рішення мене переконали видавці, і я вже навіть підібрав фотографії та вичитав верстку. Книга буде дещо розширена, але не за рахунок продовження самого щоденника, а за рахунок моїх репортажів, які я вів практично щотижня для норвезької газети «Dag og Tid».

Концепція нового видання зорієнтована на вітчизняну аудиторію. Україномовний «Щоденник» доповнюють фотографії, та і події висвітлюються ширше, охоплюють і листопад. Видавництво «Фоліо», гадаю, через місяць уже розпочне продаж книги в книгарнях.

Андрій Курков на Софіївській площі 19 листопада 2014 року. Фото Романа Ратушного

ВИБАГЛИВИЙ КУЛЬТУРРЕГЕР

– Після Майдану Ви почали тісно контактувати з Міністерством культури України. Вашу думку там хочуть чути? З Вами консультуються як з інтелектуалом, всесвітньо відомим письменником чи політиком врешті-решт?

– Я справді підтримую зв'язки з Міністерством культури, але через таку кількість поїздок не можу регулярно відвідувати його колеги. Звичайно, отримую запрошення і на семінари, і на зустрічі.

Мені дуже приємно, що серед працівників міністерства з'явилося більше молоді. І в обговореннях, і в планах відчувається динамізм. Я тільки побажав би тримати цю планку, цей ритм, не звертати увагу на критику, якщо вона просто заради критики, як це було із вашим видавництвом, або задля інтриги, щоб когось поміняти на когось іншого.

І, звичайно, на місці Міністерства культури у новому році я виходив би в люди з презентацією нової концепції розвитку української культури. Не варто просто сидіти в Києві. Потрібно їздити в обласні і районні центри, бо це одразу підніме рівень культурного життя в будь-якому місті. Це буде луною котитися від одного регіону до іншого, і регіони, в яких цього ще не відбулося, чекатимуть.

Зараз, думаю, нам варто проводити якомога більше фестивалів, конференцій, семінарів.

Організатором таких публічних заходів дуже легко може бути Міністерство культури. Під час цих зустрічей місцева культурна еліта зможе робити пропозиції щодо покращення діяльності і Міністерства, і міських та обласних відділів культури.

– Ви – постійний автор «Культури і життя», але ми не маємо ілюзії, що Ви від «а» до «я» читаєте газету...

– Даремно Ви так думаєте. Я постійно беру газету з собою в дорогу. Вона дуже легко читається. У ній витримана пропорція ілюстрацій і тексту. Єдине, чого їй трошки бракує, це публікацій про молодіжну культуру, про молодих митців – письменників, художників... Оця сучасна молода Україна неймовірно культурна!

БЛАГОДІЙНИЙ МАЙСТЕР

– Які молоді імена Вам при цьому спадають на думку?

– Розумієте, я можу говорити переважно про письменників, але знаю, що художнє життя в нашій країні зараз дуже активне і цікаве. З-поміж молодих письменників вирізняю Олега Шинкаренка, Антона Кушніра та Артема Чапая, дуже цікаве інтерв'ю з яким сьогодні читав. Ще – Тарас Антипович із Полтави. Пригадую ще молодого письменника Руслана Фолуша зі Львова, який колись видав цікаву збірку новел.

У нас існує така проблема, що коли хтось цікавий і

з'являється в регіоні, то його, може, один раз згадали десь там, а в столиці про нього ніколи нічого не чули. Скажімо, його твори видало місцеве видавництво, а презентації в Києві жодної, немов їх і не існує. Людина перестає писати, бо не бачить шансів пробитися.

Є дуже цікаві молоді хлопці в різних регіонах, культуртрегери, які організують навіть приватні підприємства, щоб пропагувати молодих українських письменників. У Рівному я зустрівся з однією такою командою, що називається «Література RV», – хлопець і дівчата, колишні студенти, заснували приватну структуру, їм допомагають п'ять чи шість волонтерів. І вони все чудово влаштовують, ще й запрошують до себе письменників з інших міст. Домовляються наперед із кав'ярнями, бібліотеками, книгарнями, місцевою пресою... Усе роблять дуже по-західному.

– Ви й самі іноді займаєтеся культуртрегерством у Києві...

– Так. Як модератор раз на місяць проводжу зустрічі в Будинку кіно. Представив московсько-одеську письменницю-поетку Ольгу Ільницьку. Її книжка «Ідєт по улице война» вийшла в Києві. На доволі багатолюдній презентації відбулася цікава розмова про Україну і Росію.

Наступне, що я хочу зробити, – влаштувати 22 грудня в Будинку кіно зустріч із Володимиром Рафеєнком, російськомовним письменником із

НОВА КРАЇНА

■ МАЙДАН

Андрій Курков на мільйонному Віче 1 грудня 2013 року. Публікується вперше

Андрій Курков 2 грудня 2013 року поблизу перших барикад. Публікується вперше

Родина Андрія Куркова повертається з Майдану по Трьохсвятительській вулиці 16 березня 2014 року. Публікується вперше

Майдан, 9 грудня 2013 року. Фотознімок Андрія Куркова. Публікується вперше

Донецька, біженцем у Києві. Володимир двічі отримував премії в Росії, але втік не до златолавої, а до Києва, разом з Оленою Стяжкіною. Він все ж таки український патріот, хоча раніше навіть сам сумнівався в цьому.

Я міг би спробувати взяти по телефону інтерв'ю для «Культури і життя» і зробити нарис про одного донецького художника, твори якого є у мене в колекції. Я сім разів організував йому виставки в Києві. Він дуже дивний, інтроверт. Таке відчуття, що живе десь у шахті, підземеллі. Але працює він у техніці левкас, пише по дереву, як колись писали ікони, і зображує різні побутові сцени і якісь донбаські фантазії. А ще він мені щойно в смс написав, що втомився від звуків залпів артилерії, під які там живе. Звати його Сергій Принь.

НЕБАЙДУЖИЙ ТУРИСТ

– **Із публікацій у газеті «Культура і життя» знаю, що Ви завзятий турист, любите пізнавати нове, оглядати визначні місця за кордоном... З яких джерел зазвичай довідуєтесь про те нове і цікаве?**

– Якщо я збираюся кудись їхати, то заздалегідь шукаю інформацію про це місце в Інтернеті. Або, вже прибувши, розпитую про нього людей, які мене зустрічають.

Лише кілька разів користувався путівниками. Перед тим, як летів у Шрі-Ланку і до Ки-

таю. Окрім того, в кожному великому місті світу є своя преса про культурні події, історичні цікавинки, нові атракції. Періодичні видання такого типу завжди актуальні. Коли я булаю, наприклад, у Лондоні, то завжди купую «Time Out».

– **Під такою назвою видався журнал і в Києві. На жаль, він, як і інші аналогічні – «Афіша», «Контрамарка», «АртІнформ», «What's on», «Kyiv in our pocket», «Kyiv Business Directory», – зараз уже не виходять... Ні видавці, ні представники київської мерії не доклали особливих зусиль, щоб зберегти їх на ринку мас-медіа...**

– Шкода. У Берліні газети друкують практично всю культурну програму міста. Це дуже важливо, бо там щодня відбувається 300–400 різних культурних заходів. Знайти потрібну інформацію в Інтернеті майже неможливо, вона не зведена на якомусь одному сайті. А в газетах і журналах це подається якось більш-менш систематизовано.

У Києві цю прогалину до певної міри заповнює «Культура і життя», публікуючи в кожному номері сторінку «Столічна афіша» з актуальними анонсами на наступний тиждень. Але газету через недостатній тираж, наскільки мені відомо, не завжди знайдеш у кіосках «Союздруку».

Хороше враження справляє проект «i-Київ», за яким

ваше державне видавництво спільно з приватним Видавничим домом «Пам'ятки України» та благодійною Фундацією Петра Тронька нещодавно розпочало випуск двох нових журналів – «InsideKyiv» англійською та «Київ и не только» російською мовами. У них є всі шанси заповнити спорожнілу інформаційно-репрезентативну нішу, задовольнити культурні запити зарубіжних туристів, гостей столиці України, та ще й залучати до духовного життя самих українців, насамперед російськомовних.

ЗАПОВЗЯТИЙ КИЄВОЗНАВЕЦЬ

– **Які теми Ви хотіли би бачити на сторінках цих нових видань?**

– Варто звернутися до іноземних посольств за інформацією про участь представників їхніх народів, починаючи від Растреллі, у минулому культурному, науковому і бізнесовому житті Києва. Думаю, можна було б робити публікації про якісь культові кнайпи чи кав'ярні, їхню культуру й історію. Сьогоднішній приклад – літературне кафе «Купідон» на вулиці Пушкінській, нове літературне кафе «Довженко» на Воровського. Туди вже ходить багато людей.

Необхідно пропагувати культові місця Києва. Наприклад, Кирилівську церкву із шедеврами Врубеля. Писати про вулиці, на яких жили і творили в

Києві іноземні митці. Ахматова, Паустовський...

І, може, ще публікувати портрети київських колекціонерів. Це може бути дуже цікаво, бо серед освічених іноземців теж завжди є колекціонери. Вони просто не знають, що в Києві є цікаві колекції. У Віталія Киркевича найкращі київські архіви. Також є авторитетні колекціонери живопису, старовинних видань тощо.

– **Дякую за Ваші поради. Переконалий, редакція радо скористається ними. Підтримка культурологічних журналів – європейська риса.**

– На Заході, як і в нас, держава підтримує культурологічні періодичні видання. Такі журнали, як «Театрально-концертний Київ», – це архів, свого роду літопис розвитку національної культури, а його англійсько-російськомовний побратим «InsideKyiv» та «Київ и не только» – інформаційні посли, актуальні репрезентанти української культури. Такі ініціативи дуже важливі і в Європі, і в Україні. Треба їх плекати і примножувати.

Сподіваюся, Міністерство культури України та Київська мерія на чолі з Віталієм Кличком не будуть переглядати проект. Я сам готовий найактивніше долучатися до його промоції, писати для цих нових журналів, агітувати на їхню підтримку.

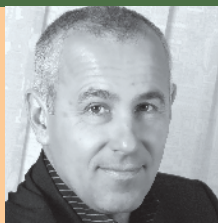
Закінчення читайте в наступному номері

Андрій Курков біля кольорового графіті у середмісті Києва. Фото Романа Ратушного

редактор
Володимир СУБОТА

харків

■ ВУЛ. ЧЕРНИШЕВСЬКА, 15

У Харківській муніципальній галереї відкрилася виставка картин живописця, художниці монументально-декоративного мистецтва Ірини Погорелової – учасниці багатьох українських і міжнародних виставок. Її роботи експонуються в музеях України, Литви, Німеччини, Ізраїлю та США. Персональна виставка «Полоса» красномовно засвідчила сакральну зорієнтованість творчого доробку художниці. Усі представлені картини об'єднують як філософські засади, так і структура, ритміка й техніка, що підкреслюють чутливу експресію її манери письма, індивідуальність стилю.

■ ПОЛТАВСЬКИЙ ШЛЯХ, 19

У Харківському театрі для дітей та юнацтва триває постійно діючий фестиваль-лабораторія драматургії для дитячих театрів «АртТЮЗарт». Його організатори прагнуть залучити нових авторів до написання сценаріїв для постановки на сцені. А вже репертуар не може складатися тільки із сучасного репертуару. У рамках фестивалю відбудеться показ програмних і прем'єрних вистав, їх обговорення, читання нових сценаріїв. Зокрема, будуть презентовані п'єси «Телеграма» Олега Михайлова, «Майя і Кошій» Юлії Тупікіної, «Три сестри та Кошій» Єлизавети Герасименко, «Пісочниця» Гозія Махмудова, «Коли закінчуються дідусеві казки» Йосипа Рибаківа та інші. Також відбудуться зустрічі батьків із педагогами, психологами і театрознавцями на тему «Батьки і діти: мова спілкування і шлях до розуміння».

■ ВУЛ. СУМСЬКА, 25

Харківський національний театр опери і балету імені Миколи Лисенка презентував п'ятирічний план реконструкції свого приміщення. Перший етап стосується запровадження ефективного енергозбереження. Уже замовлено проект. Театр має 52 тисячі квадратних метрів загальної площі висотою з дев'ятиповерховий будинок. Звісно, щоб опалювати таку споруду, потрібні чималі кошти, яких сьогодні бракує. – Реконструкція повинна початися з покрівлі, яку слід утеплити. При цьому потрібно замінити 115 світлових ліхтарів, переробити конструкцію димовиділення. Загалом дах не тримає тепло і пропускає воду, – зазначив директор театру Олег Орищенко. Крім того, кінце необхідно замінити 454 віконні рами, 440 із яких мають тільки одне скло. 25 кілометрів трубопроводів і радіаторів, де знаходиться 25 тонн води, теж потребують ремонту з будівництвом автономної міні-котельні.

Володимир СУБОТА

У харківському Будинку актора відбувся Міжнародний театральний фестиваль малих форм «Театронік».

Заснований Харківською міськрадою, міжобласним відділенням Національної спілки театральних діячів України, благодійним фондом «Харківський театральний центр» і харківським театром «Ланжерон».

Як зазначає директор фестивалю, заслужений артист України Віталій Бондарев, сьогодні на камерних виставах у країнах Західної Європи спостерігається аншлаґ. Майже в кожному місті працюють кілька недержавних театрів, де професійні актори у складі невеликих труп ставлять досить цікаві спектаклі, демонструючи нові сюжети, багатожанрові постановки, форми та режисерські ідеї. Якими вони є?

«Театронік» пропонує українській театральній спільноті, яка прагне до оригінальної сценографії, інтегруватися до європейського культурного простору, де превалюють гуманістичні ідеї і загальнолюдські цінності. У рамках цього дійства відбувався не тільки показ цікавих спектаклів, але й організувалися майстер-

класи, творчі зустрічі і дискусії зі знаменитими режисерами, акторами і глядачами.

Дивовижною філософською глибиною була пронизана постановка Єврейського музично-драматичного театру імені С. Шолом-Алейхема (Єрусалим, Ізраїль) за притчями Фелікса Кривіна «Жорстокі тварини».

Не кожному актору вдається, як-то кажуть, «тримати» публіку протягом півтори-двох годин. Для цього потрібна не лише цікава за змістом вистава, а й небайдужа акторська майстерність. Марія Мадан з молдавського Державного молодіжного драматичного театру «З вулиці Троянд» у моноспектаклі «Артистка» за п'єсою Іллі Члакі три-

мала глядача в напрузі протягом усього свого виступу.

Хоча у Харкові працює кілька академічних і недержавних театрів, харків'яни із задоволенням відвідували всі фестивальні вистави. Неприхована внутрішня свобода акторів, відсутність тиску «умовностей і правил» давали відповідний результат на сцені. І глядач це бачив. А вже свободу не можна грати. Вона або є, або її немає.

Цю істину підтвердив і Сергій Барковський із Санкт-Петербурга у відомому спектаклі «Овдій Флюгарін, або Commedia dell'arte з історії російської журналістики». Пушкінська епіграма стала поштовхом до створення цього моноспектаклю, який став до-

волі популярним на пострадянському театральному просторі.

Спектакль «САКСОФОНІСТ» поставлений за сучасною п'єсою Матея Вишнека берлінським театром «Російська сцена» (Німеччина). Це водночас реалістична розповідь про долю звичної людини і міфічна казка. Звісно, постановка незвична з точки зору академічного мистецтва. Але цього й домагалися засновники і учасники «Театроніку» – показати українському глядачеві експериментальний, малоформатний театр у пошуках свого місця в європейському контексті.

– У Європі немає і сліду того, що ми називаємо «новою драмою». Європейський театр сьогодні – це інсталяція і перформанси. Він рідко має вигляд театру, – зазначає театрознавець і драматург Ніна Мазур (Ганновер, Німеччина).

Демократична атмосфера навколо фестивалю – це своєрідна його візитівка. Журі заміною глядацька молодіжна «тусовка». Це, звісно, додає емоційності судженням у вестибюлях і за лаштунками. Приємно, що «Театронік» у Харкові такий жвавий і невимушений, чим приваблює акторів, режисерів і продюсерів з інших міст і країн.

На фотознімку сцена із спектаклю «Жорстокі тварини»

Назад у палеоліт

У Харківському національному університеті імені Василя Каразіна відкрилася археологічна виставка за підсумками нинішнього польового сезону на Слобожанщині.

Звітували науковці цього навчального закладу, педагогічного університету імені Григорія Сковороди, гуманітарно-педагогічної академії, історичного музею і Слобідської археологічної служби. На заході були представлені результати розкопок Більського, Циркунівського та Камінського городищ.

Як зазначила директор Музею археології та етнографії Слобідської України Ірина Шрамко, учасникам експедиції з національного університету вдалося розкопати курган в урочищі Марченки. Було знайдено поховання VII століття до нашої ери, в якому лежали посуд, жіночі прикраси, кінська зброя. Знахідка є унікальною для Лівобережної України.

А дослідники Герmano-слов'янської археологічної експедиції більше десяти років досліджують археологічний комплекс пізньоримської доби (III–V ст. н. е.) Війтенки. Протягом зазначеного часу вдалося розкопати більше 200 поховань. Цього року археологи знайшли гончарний горн – піч для випалювання кераміки, а в розкопаних могильниках – прикраси, деталі одягу та посуду.

Фахівці історичного музею представили на виставці свої знахідки з Ізюмського району, де тривалий час вивчають поселення епохи пізнього палеоліту (15–18 тисяч років тому). Це кам'яні артефакти з нуклеусів – шматків каменю, від яких відколювали пластини для виготовлення кам'яного знаряддя.

На фотознімку експонати виставки

редактор
Надія ПАСТЕРНАК

у місті лева

■ РІЗДВЯНИЙ ПРОЕКТ ГАЛЕРЕЇ МИСТЕЦТВ

У Львівській національній галереї мистецтв імені Б. Возницького з 19 грудня 2014 року до 19 січня 2015 року з 11:00 до 17:00 триває святковий проект «Різдвяна година в галереї».

У рамках заходу – експозиція зимових пейзажів та різдвяних сюжетів, портрети сніговиків та новорічна музика. Для дітей та їхніх батьків запропонують окрему програму: інтерактивну лекцію «Зима в живописі», вікторину з пазлами, відеоролик «Образ снігової баби в малюнках різних періодів, різних країн та художників» та майстер-класи з виготовлення різдвяних листівок і розпису сніговиків на кулі.

Для дітей із сімей бійців АТО, маленьких переселенців і сиріт захід буде безкоштовним.

■ ВІДРЕСТАВРОВАНА ІКОНА «БОГОРОДИЦЯ ЗНАМЕННЯ» XVIII СТОЛІТТЯ

У Львівському національному академічному театрі опери та балету імені С. Крушельницької відбулася презентація відреставрованої ікони «Богородиця Знамення» XVIII століття. Фахівці Львівської філії Національного науково-дослідного реставраційного центру України понад рік працювали над відновленням образу.

Ікони «Богородиця Знамення» вдалося реставрувати завдяки зусиллям львівських фахівців та підтримці мецената Ігоря Грициняка, академіка Академії аграрних наук України. Як зазначив завідувач Львівської філії реставраційного центру Мирослав Откович, в іншому випадку ікона була б приречена на повне знищення і забуття.

Разом із презентацією образу «Богородиця Знамення» представили й сигнальний випуск мистецького альбому з однойменною назвою.

■ «ЗБЕРЕЖЕНЕ І ВТРАЧЕНЕ»

У Національному музеї Львова імені Андрея Шептицького відкрили виставку «Збережене і втрачене».

У перших трьох залах представлено вибрані живописні й графічні твори зі збірки Наукового товариства імені Тараса Шевченка, розміщені за хронологічним принципом.

У четвертій залі глядач може оглянути оригінальні рисунки українських графіків, виконані як ілюстрації до дитячих видань 1914–1920 років на замовлення видавця Антона Крушельницького, який і передав ці пам'ятки до музею Наукового товариства імені Тараса Шевченка у 1930-х роках.

Роботи, представлені в п'ятій залі, мають історичний характер: поряд із галереєю портретів видатних діячів Товариства «Просвіта» та Наукового товариства імені Тараса Шевченка у Львові розташовано світліни експозицій, виставок музею Шевченківського товариства, афіші, каталоги, тобто той документальний матеріал, який вдалося віднайти після років цілеспрямованого нищення.

Експозиція буде відкрита до 12 січня.

У Львів через 166 років

Надія ПАСТЕРНАК

У театральному житті Львова відбулася неабияка культурна подія: приїхав на гастролі Коломийський академічний театр імені Івана Озаркевича – після 166-річної (!) перерви.

На сцені театру імені Марії Заньковецької коломияни показали виставу «Тричі мені являлася любов» і свою театральну «візитівку» – «Гуцульський рік» Гната Хоткевича.

Прем'єра першої вистави Коломийського театру «Дівка на виданні, або На милування нема силування» за п'єсою Івана Котляревського «Наталка Полтавка» відбулася 8 червня 1848 року. Священник української церкви Іван Озаркевич адаптував твір Івана Котляревського до життя покутських українців. Як писав Іван Франко, «І. Озаркевичеві хотілося подати Котляревського галичанам не в оригіналі, а в підгірським кептарі». 19 жовтня 1848 року Озаркевич привіз Коломийський театр до Львова, і ось через більш ніж півтора століття цей театр знову в місті. Коломияни подарували львів'янам чудовий вечір спогадів про три кохання Іва-

на Франка і відтворили на сцені весь колорит життя гуцульської громади.

Прем'єра вистави «Тричі мені являлася любов» за п'єсою Тетяни Іващенко «Таїна буття» відбулася в трагічні й буремні дні лютого 2014 року. На сцені відтворено епізоди із життя видатної постаті української культури Івана Франка. Щирий, відвертий, правдивий... Він не вмів брехати ні собі, ні людям, ані жінкам, яких любив. І в цьому – весь Франко... Ольга Рошкевич, Це-

ліна Журовська, Ольга Хоружинська – жінки, які любили його і яких любив він, але любов ця приносила як радість, так і багато печалі. Лейтмотив цього драматичного твору – печаль і страждання, які є найбільшою таїною буття.

Цікаво, що перше кохання Івана Франка – Ольга Рошкевич – вийшла заміж за священника Володимира Озаркевича, сина засновника коломийського театру Івана Озаркевича, брата письменниці Наталії Кобринської.

Прем'єра «Гуцульського року» Гната Хоткевича відбулася 19 серпня 1991-го. За 24 роки вистава стала лауреатом численних міжнародних та всеукраїнських театральних фестивалів у містах Ельблонг (Польща), Неаполь (Італія), Сучава (Румунія), Херсон, Полтава, Керч, Мукачєво... У 2008 році коломияни представляли українське театральне мистецтво на найбільшому планетарному мистецькому форумі – Міжнародному театральному фестивалі «Фріндж» (Единбург, Шотландія). У цьому ж році в рамках Всеукраїнського гастрольного туру виставу оглянули глядачі в Києві, Донецьку, Луганську, Кіровограді. «Гуцульський рік», відзнятий телеканалом УТ-1, увійшов до золотого відеофонду українського театального мистецтва і демонструвався телебаченням Канади...

Даремно коломияни хвилювалися про те, як їх сприйме львівська публіка. Уже цими виставами з таким чудовим акторським виконанням, музичним супроводом, хореографією і сучасними технічними ефектами вони спростували міф про «провінційний театр».

Фото Йосипа МАРУХНЯКА

«Графіка: міні-простір»

У львівському Палаці мистецтв відкрилася Міжнародна виставка естампної графіки.

На виставці експонуються роботи молодих художників з України, Польщі та Білорусі і роботи студентів кафедри графіки і дизайну друкованої продукції Української академії друкарства. Усього – тридцять учасників.

Представлені роботи виконані в різноманітних естампних техніках високого та глибокого друку. Колористика цієї виставки не має широкого діапазону, адже більшість робіт – чорно-білі, деякі злегка тоновані, сюжети – різноманітні, але переважно гумористично-комічні, глибоко філософські, трішки незрозумілі, і в цьому – перевага представленого жанру і його виконавців.

Високу оцінку експонованим роботам дав відомий львівський мистецтвознавець, проєктор Львівської академії мистецтв Роман Яців: «Львівська академія мистецтв відстежує всі тенденції розвитку

графіки, які зараз поширені на європейському континенті, і мені дуже імponує, що ця виставка, не маючи великого розголосу, дає прекрасний результат. Молоді автори проявляють свою індивідуальність через ті чи інші риси стилістики.

Зараз, на початку XXI століття, конкуренція в галузі естампної графіки є дуже високою. Зросли вимоги і критерії до розуміння того, як вона може конкурувати з комп'ютерною графікою, в який спосіб можна зацікавити сучасного глядача, щоб він надав перевагу виставковому залу, а не йшов дивитися щось новаторське або не відстежував це в 3D-форматах... Безсумнівно, що це накладає велику відповідальність на авторів. Тому я хочу подякувати молодим колегам за відвагу,

за потребу сказати своє нове слово, за те, що вони залишаються послідовниками цієї елітарної галузі».

Надія ПАСТЕРНАК

редактор
Алла ЯКОВЕНКО

СТОЛИЧНА АФІША

ІЗ 7 ДО 18 СІЧНЯ 2014 РОКУ

ТЕАТРИ

НАЦІОНАЛЬНА ОПЕРА УКРАЇНИ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

www.opera.com.ua
Вул. Володимирська, 50, тел. 279-11-69 (каса)
7 – Різдвяний концерт
8 – Дж. Верді «Травіата»
9 – Дж. Верді «Ріголетто»
10 – П. Чайковський «Іоланта»
11 – Ж. Бізе «Кармен»
14 – М. Мусоргський «Борис Годунов»
15 – О. Глазунов «Раймонда»
16 – В. Белліні «Норма»
17 – С. Прокоф'єв «Ромео і Джульєтта»
18 – Концерт «О, Моцарт, Моцарт!»
Вистави для дітей
8 (12.00) – К. Хачатурян «Чіполліно»
10 (12.00), 11 (12.00) – П. Чайковський «Лускунчик»

«Лускунчик».
Фото Олександра Пуртова

Вартість квитків: 20–300 грн.

НАЦІОНАЛЬНИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ДРАМАТИЧНИЙ ТЕАТР ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

www.ft.org.ua
Пл. Івана Франка, 3, тел. 279-59-21 (каса)
7 (12.00) – І. Котляревський, М. Лисенко,
О. Скрипка «Наталка Полтавка»
7 – М. Гоголь «Одруження»
8 – І. Карпенко-Карий «Мартин Боруля»

«Увно хворий».
Фото Ірини Сомової

9, 17 – «Нахлібник» (за І. Тургенєвим)
10 – Ж. О. Реньяр «Шаленство кохання»

11 (12.00) – Р. Куні «№13» (Шалена ніч, або
Одруження Пігдена)
11 – А. Чехов «Вишневі сад»
15 – Леся Українка «У полоні пристрастей»
(Камінний господар)
16 – Д. Патрик «Дивна місця Севідж»
18 (12.00) – Р. Куні «Занадто щасливий
батько»
18 – І. Губач «Наполеон і корсиканка»
Вистави для дітей
7 (13.00), 9 (13.00) – В. Алдошин, О. Нікітін
«Новорічні сюрпризи»

Нова сцена
7 (18.00) – Н. Лабют «Жирна свиня»
9 (20.00), 17 (18.00) – Н. Птушкіна
«Ненормальна» прем'єра
10 (12.00) – Е. Мазія «Ігри на задньому
дворі»
10 (18.00) – О. Мардань «Жінки. Фрагмент.
Скандал без антракту»
11 (18.00) – В. Мухарьямов
«Останнє кохання»
16 (20.00) – Л. Берфус «Янголятка, або
Сексуальні неврози наших батьків»
Сцена «Під дахом»
7, 11 – «Олександр Вертинський.
Бал Господній...»
8 – «Edith Piaf: життя в рожевому світлі»
10, 17 – Клавдія Шульженко. Старовинний
вальс
12 – Л. Зорін «Варшавська мелодія»
прем'єра
18 – І. Виріпаєв «Валентинів день»
Початок вистав о 20.00
Вартість квитків: 20–210 грн.

**КИЇВСЬКИЙ АКАДЕМІЧНИЙ
ТЕАТР ДРАМИ І КОМЕДІЇ
НА ЛІВОМУ БЕРЕЗІ ДНІПРА**
www.drama-comedy.kiev.ua
Просп. Броварський, 25, тел. 517-89-80 (каса)
Основна сцена
8 – О. Островський «Не все коту масляна»
9 – М. Камолетті «Ідеальна пара»
10 – М. Фрейн «Глядачі на виставу не
допускаються!»
11 – Дж. Керр «З коханнями не
розслабляйтеся»
13 – Аристофан «Чого хочуть жінки?»
14 – Ю. Коваль «Радість сердечна, або Кепка
з карасями»
15 – А. Крим «Жіноча логіка» прем'єра
16 – Р. Баєр «Чотири причини вийти заміж»
17 – Ш. де Лакло «Небезпечні зв'язки»
18 – О. Мардань «Черга»
Вартість квитків: 40–120 грн.

Мала сцена
8 – А. Яблонська «Сімейні сцени» прем'єра
9 – В. Гібсон «Двоє на гойдалці» прем'єра
10 (15.00) – А. Крим «Дзвінок з минулого»
11 (15.00) – А. Чехов «Три сестри»
17 – П. Нотт «Дві дамочки у бік півночі»
18 (15.00) – Й. Бар-Йосеф «Море... Ніч...
Свічки...»
Вистави для дітей
8 (12.00) – Г. Х. Андерсен «Ах, мій милий
Августин»
9 (12.00) – В. Бойко «Даринка, Гриць та
нечиста сила» прем'єра
10 (12.00) – У. Хуб «Пасажир у валізі»
Вартість квитків: 60–100 грн.

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ОПЕРЕТИ**
www.operetta.com.ua
Вул. Велика Васильківська, 53/3, тел. 287-26-30
8 – Ф. Легар «Весела вдова»
9 – І. Поклад «Таке єврейське щастя»
10 – І. Кальман «Сільва»
11 – О. Рябов «Сорочинський ярмарок»
14 – І. Кальман «Містер Ікс»
15 – «Кармен-соїта» (на музику Ж. Бізе)
16 – К. Гольдони «Труфальдіно із Бергамо»
прем'єра
17 – «Танго життя»
18 – К. Портер «Цілуй мене, Кет!»
Вистави для дітей
8 (11.00, 14.00) – П. Вальдгард
«Кичькин дід» прем'єра
9 (11.00, 14.00) – Музична казка «Чіполліно»
10 (11.00, 14.00) – С. Бедусенко «Лампа
Аладдіна»
АКАДЕМІЧНИЙ МОЛОДИЙ ТЕАТР
www.molody.kiev.ua
Вул. Прорізна, 17, тел. 278-73-92 (каса)
8 – І. Жаміак «Потрібні брехуні!»
9 – Ф. Шиллер «Підступність і кохання»

10 – Ж. Ануй «Голубка»
11 – О. Заградник «Соло для годинника
з боєм» прем'єра
13 – Г. Квітка-Основ'яненко «Сватання
на Гончарівці»
14 – М. Ладло «Звичайна історія»
15 – І. Коваль «Маринований аристократ»
16 – Л. Хохлов «Янгольська комедія»

«Янгольська комедія».
Фото Віолі Соколан

17 – А. Шніцлер «Хоровод любові»
18 – Р. де Вос «Поки мама не прийшла»
Вистави для дітей
8 (12.00), 18 (12.00) – В. Глейзер «Сім бажань
Зербіно»
9 (12.00), 17 (12.00) – Л. Розумовська
«Русалонька»
10 (12.00) – І. Пелюк, О. Харченко «Принцеса
Лебідь»
11 (12.00) – Б. Стельмах «Примхливе
кохання Дроздоборода»
Камерна сцена
9 – М. Шизгал «Любофф!»
10 – Ж. Гальсеран «Метод Гронхольма»
прем'єра
14 – К. Малініна «Неймовірна історія
кохання»
15 – В. Сароян «Я знайду тебе, тому що
кохаю!» прем'єра
18 – О. Савченко «Бери, люби, тікай!»
Мікросцена
11 – Жара (за І. Бунінім) прем'єра
17 – А. Уеда «Розпуста змії» прем'єра
Вартість квитків: 40–120 грн.

**КИЇВСЬКИЙ МУНІЦИПАЛЬНИЙ
АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ОПЕРИ
І БАЛЕТУ ДЛЯ ДІТЕЙ ТА ЮНАЦТВА**
www.musictheatre.kiev.ua
Вул. Межигірська, 2, тел. 425-31-16
8 (12.00) – О. Білаш «Пригоди Буратіно»
9 (12.00), 17 (12.00) – П. Чайковський
«Сплячка красуня»
10 (12.00) – С. Баневич «Історія Кая та Герди»
15 (12.00) – П. Чайковський «Лускунчик»
16 (12.00) – С. Баневич «Дванадцять
місяців»
18 (12.00) – М. Римський-Корсаков
«Ніч перед Різдвом»
Вартість квитків: 20–200 грн.
**АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР
ЮНОГО ГЛЯДАЧА НА ЛІПКАХ**
www.tuz.kiev.ua
Вул. Липська, 15/17, тел. 253-62-19
Велика сцена
8 (11.00, 14.00) – Г. Х. Андерсен «Снігова
королева»
8 (18.00) – Т. Шевченко «Сон»
9 (12.00), 15 (12.00) – У. Хуб «О восьмій
на ковчезі» прем'єра
10 (12.00), 11 (12.00) – А. Ліндгрєн «Різдвяні
канікули з Пенні Довгапанчоха»
11 (18.00) – А. Курейчик «Обережно, жінки!»
13 (12.00) – «Казкові мандри»
(за Г. Х. Андерсеном)
14 (12.00) – В. Баскін, В. Вербін
«Привид замку Кентервіль»

11 – Н. Ланге (за Г.Х. Андерсеном) «Снігова
королева»
13 – В. Гайдай «Новорічні пригоди»
15 – С. Ковальов «Чарівна скрипка»
16 – В. Нестайко «Лисичка-сестричка
та Вовк-панібрат»
17 – Н. Бурая, Е. Смирнова «Принцеса на
горошині»
18 – Г. Усач, С. Єфремов «Котик і Півник»
Початок вистав об 11.00 і 13.00
Вистави для дорослих
16 – І. Котляревський «Наталка Полтавка»
Вартість квитків: 40 грн.
**КИЇВСЬКА АКАДЕМІЧНА
МАЙСТЕРНЯ ТЕАТРАЛЬНОГО
МИСТЕЦТВА «СУЗІР'Я»**
www.suzirja.org.ua
Вул. Ярославів Вал, 146, тел. 272-41-88
9 – В. Аїм «Випадкове танго»
10 – Ж. Ануй «Антигона»
11 – Є. Чуприна «Цветаєва + Пастернак»
12 – П. Пальмад, К. Дютюрон «Схоже на
щастя» прем'єра
14 – Л. Хохлов «Довершений Чарлі»
15 – Е.-Е. Шмітт «Оскар – Богу»
16 – Ж.-Ж. Брікер, М. Ласєр
«Те, що приховують французи»
17 – Дж. Маррелл «Сміх лангусти»
18 – Б. Окуджава «У Барабанному провулку»
Вартість квитків: 50–150 грн.
Мікросцена
Вул. Ярославів Вал, 16
10 – Ю. Максименко «Бог явився мені в
образі Жовтого зайця»
11, 18 – О. Дудич, А. Гузій «Горобець, що
гарчить. Едіт Піаф»
13 – М. Цветаєва «Душа сбылась...»
14 – М. Булгаков «Маргарита»
16 – Ф. Саган «Колючка»
17 – Ж. Ануй «Жайворонок»
Початок вистав на Мікросцені о 19.30
Вартість квитків: 50 грн.

14 (18.00) – Т. Вайдлер «Наше містечко»
прем'єра

«Привид замку Кентервіль».
Фото Юрія Шкоди

14 (18.00) – Т. Вайдлер «Наше містечко»
прем'єра

КОНЦЕРТНІ ЗАЛИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ БУДИНОК ОРГАННОЇ ТА КАМЕРНОЇ МУЗИКИ

www.organhall.kiev.ua
Вул. Велика Васильківська, 77, тел. 528-31-86
3 – Квартет імені М. Лисенка,
н. а. А. Баженов (скрипка), І. Іщак
(контртенор), В. Чікіров (ліричний баритон),
І. Харченко (орган), К. Баженова (ф-но)
5 – М. Сидоренко (орган)
6 – Т. Рой (флейта), Г. Бубнова (орган)
8 – Камерний ансамбль «Київ-брас»,
н. а. В. Кошуба (орган), з. а. М. Ліпінська
(мецо-сопрано)
9 – Камерний ансамбль «Київ»,
з. а. В. Балаховська (орган), С. Котко
(коларатурний бас), з. а. Бурятії
Л. Реутова (ф-но)
10 – Н. а. О. Басистюк (сопрано),
Г. Бубнова (орган), І. Харченко (орган),
12 – Г. Бубнова (орган)
13 – З. а. Н. Лавренова (мецо-сопрано),
Т. Рой (флейта), К. Шарпов (скрипка),
М. Білич (скрипка), І. Харченко (орган)
14 – Концерт-прем'єра
«Магія Вівальді»
15 – Органна музика. Від бароко
до сучасності. Концерт пам'яті
з. д. м. А. Котляревського
16 – Н. а. І. Калиновська (орган),
з. а. М. Ліпінська (мецо-сопрано),
В. Чікіров (ліричний баритон), з. а. Бурятії
Л. Реутова (ф-но)
17 – Вокальний ансамбль старовинної
музики «Vox antipaе», з. а. В. Балаховська
(орган), К. Шарпов (скрипка),
Н. Фоменко (клавесин),
Г. Щербина (віолончель)

НАЦІОНАЛЬНА ФІЛАРМОНІЯ УКРАЇНИ
www.filarmonia.com.ua
Володимирський узвіз, 2, тел. 278-16-97
(каса)
7 – Й. Гайдн. Ораторія «Створення світу»
8 – Хорова капела хлопчиків та юнаків
«Дзвіночок»
9 – Київський академічний театр
української фольклору «Берегиня»
10 – Фольклорний ансамбль «Божичі»,
дитячий фольклорний ансамбль
«Райгородок»
11 – Абонемент № 7 «Мистецтво
фортепіанної гри». М. Данченко (ф-но)
12 – Національний академічний духовий
оркестр України
13 – Концертна фантазія
«Різдво кроку планетою»
14 – Муниципальна академічна чоловіча
хорова капела імені Л. Ревуцького, з. а.
В. Іваненко (сопрано), Т. Матвієнко,
В. Савенко (бас-баритон) Велика Британія
15 – Київський камерний оркестр, з. а.
В. Балаховська (орган), О. Табуліна
(сопрано), Н. Фоменко (клавесин)
16 – Академічний симфонічний оркестр НФУ,
н. а. М. Дядюра (диригент),
Е. Інджич (ф-но) Франція
17 – Камерний хор «Київ»
18 – Ювілейний концерт
Л. Деордієвої (ф-но)

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЦИРК УКРАЇНИ
www.circus.kiev.ua
Пл. Перемоги, 2, тел. 486-39-27 (каса)
Новорічне шоу-казка «Баба Яга проти...»
(до 14 січня)
Вартість квитків: 50–180 грн.

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЦИРК УКРАЇНИ
www.circus.kiev.ua
Пл. Перемоги, 2, тел. 486-39-27 (каса)
Новорічне шоу-казка «Баба Яга проти...»
(до 14 січня)
Вартість квитків: 50–180 грн.

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЦИРК УКРАЇНИ
www.circus.kiev.ua
Пл. Перемоги, 2, тел. 486-39-27 (каса)
Новорічне шоу-казка «Баба Яга проти...»
(до 14 січня)
Вартість квитків: 50–180 грн.

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЦИРК УКРАЇНИ
www.circus.kiev.ua
Пл. Перемоги, 2, тел. 486-39-27 (каса)
Новорічне шоу-казка «Баба Яга проти...»
(до 14 січня)
Вартість квитків: 50–180 грн.

Примітка
У репертуарі можливі зміни.
Початок вистав о 19.00, якщо не
зазначено інший час

МЦКМ «ЖОВТНЕВІЙ ПАЛАЦ»
з 26.12.14 по 6.01.15
початок 11:00 14:00
PARTER ua
287 87 87

НАЙКРАЩА НОВОРІЧНА
ЯЛИНКА СТОЛИЦІ
2015

казкові
пригоди
у
ВІРТУАЛЬНІЙ

ІНТРИГУЮЧИЙ СЮЖЕТ, НЕЙМОВІРНІ СПЕЦЕФЕКТИ
У ФОРМІ ДІТЕЙ ЧЕКАЮТЬ: ВЕСЕЛІ КОНКУРСИ, ІГРИ, АТРАКЦІОНИ

культура ВИКОРИСТОВУЄТЬСЯ ФОНОГРАМА

редактор
Руслан ОНОПРИЄНКО

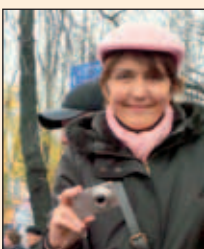
ПІСЛЯМОВА

АКТУАЛЬНІ КОМЕНТАРІ

Андрій КУРКОВ,
письменник, лауреат
відзнаки «Обличчя року»:
«Культура – це така сфера
життя, єдина, яка завжди
залишає оптимізм у душі
і думках. Беру “Культуру
і життя” з собою в дорогу
постійно. Вона дуже легко
читається».

І гарна пропорція ілюстрацій
і тексту. Вести постійну рубрику в цій газеті –
величезне задоволення, а її відзнака – чудовий
новорічний подарунок».

Наталія МУСІЄНКО,
культуролог, лауреат
відзнаки «Обличчя року»:
«Цей рік був довжиною в
життя. Важко уявити, що
стільки подій – грандіозних
і трагічних – сталося за цей
час. Озираюся назад і думаю:
наскільки ми змінилися,
наскільки Революція гідності
змінила акценти нашого

буття. Я писала до “Культури і життя” про ці
події, давала інтерв’ю, а тепер про цей рік мені
нагадуватиме і ця відзнака».

Євген БУКЕТ,
голова правління «Фундації
Героя України, академіка
Петра Тронька»:
«Фундація вирішила
підтримати ініціативу
вручення відзнаки
“Обличчя року”, адже вона
присуджується героям
нашого часу, – людям, які
є уособленням сучасної

української культури. “Жити і працювати для
України” вчив усіх нас академік Петро Тронько.
Переконаний, перші лауреати відзнаки “Обличчя
року” якнайкраще відповідають цьому критерію».

Роман РАТУШНИЙ,
генеральний директор
Національного газетно-
журнального видавництва
Мінкультури:

«Для нашого видавництва
велика честь і велика
відповідальність вручати
цю нагороду, адже вона,
переконаний, стане одним
із символів культури в новій
країні. Бажаю лауреатам натхнення і здійснення
всіх творчих задумів у новому році!»

Анатолій СЕРИКОВ,
головний редактор газети
«Культура і життя»:
«Ми хочемо у такий
спосіб відзначити людей,
які у 2014-му не просто
були на обкладинках
тижневика “Культура і
життя” та формували імідж
нашого видання, але й
символізують нову Україну».

Завдяки своїм справам вони стали знайомими в
світі. Наша відзнака буде щорічною».

У Києві вперше вручили
відзнаку «Обличчя року»
за версією тижневика
«Культура і життя».

Упродовж 2014 року га-
зета «Культура і жит-
тя» представила на сво-
їх шпальтах багатьох
непересічних особистостей, які
стали обличчям не лише об-
кладинок тижневика, а й нової
України.

Благодійна організація «Фун-
дація Героя України, академіка
Петра Тронька» запропонува-
ла відзначити кращих із кра-
щих, які, з’явившись одного
разу на першій шпальті «Культу-
ри і життя», стали символом
нової країни, нової культури,
нового громадянина. Перші
лауреати щорічної відзнаки:

Культуролог
Наталія Мусієнко
Письменник
Андрій Курков
Благодійник
Олег Свірко

Для кожного з них 2014 рік
видався надзвичайно плід-
ним. Хоча випробування, що
їх наразі переживає країна,
внесли у діяльність наших
співвітчизників суттєві корек-
тиви.

Власник потужного видав-
ничо-поліграфічного комп-
лексу «МЕГА-Поліграф» біз-
несмен **Олег Свірко** одним
із перших почав опікуватися
потребами української армії в
зоні АТО. Закупівля бронези-

летів і приладів нічного бачен-
ня, обмундирування і взуття,
харчування та ліків, відправка
їх на фронт – це тепер його по-
всякденна робота.

А ще на рахунок його волон-
терського об’єднання низка
гуманітарних акцій для меш-
канців звільнених територій,
зокрема й випуск додаткових
тиражів популярних україн-
ських газет. Наприкінці серпня
Олег Свірко долучився до ініці-
ативи журналістів Національ-
ного газетно-журнального ви-
давництва «Другий фронт АТО
– допомога дітям Слов’янсь-
ка». Український волонтер-
ський рух в особі Олега Свірка
отримав визначного і послі-
довного діяча.

Андрій Курков намагав-
ся насамперед осмислити
процеси, якими характери-
зується наша доба, дати їм
грунтовний аналіз. Постійна
персональна сторінка пись-

менника в газеті «Культура і
життя» вирізнялася гостро-
тою матеріалів на суспільно
важливі теми, критичними
заувагами щодо культурного
життя країни. Участь Андрія
Куркова в багатьох міжнарод-
них заходах за кордоном за-
свідчила ступінь визнання і
поваги до автора «Щоденни-
ка Майдану» – найпопуляр-
нішої у світі книги про україн-
ську Революцію Гідності.

У справі промоції української
культури варто нагадати та-
кож про здобутки **Наталії Му-
сієнко**. Науковець зі світовим
ім’ям, співробітниця Інститу-
ту проблем сучасного мистец-
тва Національної академії мис-
тецтв України, вона активно
і достойно представляє нашу
країну за кордоном і є членом
Вченої ради Інституту Кеннана
Міжнародного центру підтрим-
ки науковців імені Вудро Вілсо-
на у Вашингтоні, стипендіатом

Програми міжнародних акаде-
мічних наукових обмінів імені
Фулбрайта і членом правління
благодівної організації «Україн-
ське фулбрайтівське коло», а та-
кож членом Ради європейської
організації «Europa Nostra» – го-
лосу культурної спадщини Євро-
пи та членом Міжнародної фе-
дерації кінопреси (FIPRESCI).

Відома дослідниця активно
залучала ці поважні інституції
до своїх кураторських проєк-
тів у царині сучасного арту для
промоції України.

Завдяки такій потужній
співпраці феномен Революції
гідності, показаний через при-
зму мистецтва, знайшов гідну
оцінку американських інте-
лектуалів. Її роботи, присвяче-
ні ролі креативу в громадсько-
му русі та впливу мас-медіа на
формування суспільної свідомості,
були дочасною відпо-
віддю на інформаційну навалу
північного сусіда.

Підтримка на злеті

духові/ударні), хореографія,
композиція та акторська май-
стерність.

«Я вдячна організаторам фес-
тивалу за те, що вони попу-
ляризують мистецтво та зна-
ходять талановитих молодих
виконавців, – зауважила Мари-
на Порошенко».

«Міністерство підтримує такі
починання, бо в провідних кра-
їнах світу насамперед інвес-
тують кошти у розвиток люд-
ського потенціалу», – сказав
заступник директора департа-
менту мистецтв та навчальних
закладів Мінкультури України
Михайло Швед».

Організатори сприяють роз-
витку кар’єри найкращих. Во-
лодарі гран-прі номінації
«Конкурс на гру з оркестром»
нагороджуються виступом із На-
ціональним ансамблем солістів
«Київська камерата» на гала-
концерті. Цього разу приз діс-
тався Христині Михайліченко».

Нагороди здобули Олександр,
Євгенія і Михайло Поро-
шенки та інші переможці.

«Найближчим часом відбу-
дуться концерти за участю пе-
реможців конкурсу та інших
перспективних діток, – по-
відомила директор конкурсу
Анна Томасишин. – Є домов-
леність із диригентом швей-
царського оркестру».

Світлана СОКОЛОВА
На фотознімку вітальне слово
Марини Порошенко

редактор
Світлана СОКОЛОВА

ПІСЛЯМОВА

УСЕ НАБАГАТО СЕРЙОЗНІШЕ

Останнім часом наша газета вже двічі писала про ситуацію довкола Національного заповідника «Софія Київська». Зокрема, про виїзне засідання в ньому робочої групи постійної комісії Київради з питань культури. Розглядалося питання щодо обвалу стіни на межі території заповідника.

Члени робочої групи виявили порушення, які могли спричинити обвал. Тож на своїй пресконференції тодішній міністр культури Євген Нищук казав: «Це дуже тривожний сигнал – падіння муру. В офіційному поясненні йдеться про те, що стіна не становить історичної цінності, що причина падіння – у недоліках будівництва в 60-ті роки... Насправді, якщо чесно, все набагато серйозніше. І та проміжна довідка, яка в мене є, від тієї комісії, яка створена для вивчення питання, показує, що в пізніші роки там здійснювалися підземні роботи. Чому на це не звернули увагу раніше – велике питання.»

...Наприкінці року в Інтернеті з'явилася заява з обезличеним підписом – «Колектив Національного заповідника "Софія Київська", де співається ода директорів та висловлюється обурення «з приводу інсинуацій навколо імені відомого пам'яткоохоронця України, провідного науковця, стараннями якого до переліку пам'яток світового значення ЮНЕСКО потрапили Херсонес Таврійський та дерев'яні храми карпатського регіону. За останні 2,5 роки стараннями оновленого колективу на чолі з Оленою Сердюк розпочато наукові експедиції та відеодигітування фресок і мозаїк у Софійському соборі, результатом чого стало створення першого (??? – Авт.) в історії тисячолітнього собору повнокольорового каталогу...»

Почитавши усі дифірамби, задаєшся питанням: як же всеїсна організаторка, яка може впливати на думку світових експертів, не догледіла власної «хати»? На жаль, обвал муру виглядає обвалом іміджу і на вітчизняний позір, і в очах світової громадськості. Така ложка дьогтю заторує авторитет країни. А це, погоджуюся, набагато серйозніше...

Лідія ОРЛЕНКО

Стіна впала назавжди?..

Ольга ПАНЬКО

За стилем керівництва: авторитарна особа. За психологічними оцінками: людина одігочна, егоїстична, невдячна, не пам'ятає добро, не дотримує слова.

Жорстока і мстива. Попри такі вкрай емоційні та, можливо, упереджені оцінки недоброзичливців Олени Сердюк, нинішнього керівника Софійського заповідника, незаперечними залишаються два промовисті факти:

Публікація «Культури і життя» від 31 жовтня 2014

1. Мурована зовнішня стіна столичного заповідника № 1 і водночас пам'ятки № 1, внесеної від України до Списку всесвітньої спадщини, ОБВАЛИЛАСЯ. Через неграмотне волонтеристське прокладення по території заповідника теплотраси, що, окрім іншого, пройшла по археологічних залишках невивченого храму XI століття.

2. Коли торік 30 листопада студенти, яких жорстоко побили і переслідували від Майдану до Софійської площі беркутівці, у стресі, страху і розпачі метнулися за порятунком до брами Святої Софії, їм

не відчинили. Підпорядкована Олені Сердюк охорона відвернулася від людської біди. Закривавлених утікачів прихистив Михайлівський Золотоверхий монастир.

Не вдаючись у деталі, зауважу посутне. Уже одного з наведених фактів вистачило б для гідної поведінки людини, яка шанує свою справу, свій колектив, а не себе у справі і на чолі установи, щоб подати у відставку. Відверті пропозиції двох міністрів культури про звільнення Олена Михайлівна зустрічає на лікарняному.

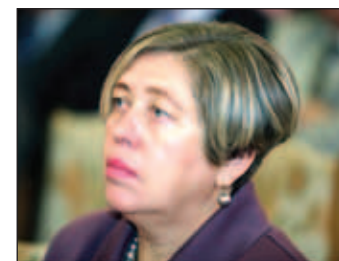
Тим часом у хід іде відвернення громадських поглядів від

чужими руками. Розпочалося до тривіальності банальне використання співробітників заповідника та оприлюднення в Інтернеті від їхнього імені колективного відкритого листа. Шкода, що згідно з редакційною політикою ваша газета не публікує подібні авторитарні шедеври.

Утім, і сам колектив у сучасному розумінні цього слова – поняття дуже відносно для Софії Київської. Коли пані Олена прийшла за часів Януковича на удільне князівство, призначена міністром сумнівної репутації, із заповідника з різних причин і мотивацій звільнилося чимало справжніх фахівців...

Взятися за перо мене спонукало не прагнення когось облічити чи навпаки. Найсуттєвіше питання сьогодні, коли змінилося керівництво Міністерства культури, яке має чесну репутацію і не наробило ще жодних помилок, не в особі Олени Сердюк.

Вирішення проблеми удільних князьків, які переважно «приватизували», а то й узурпували посади в українських музеях і заповідниках, перетворившись на довічних кріслодержців, полягає, як на мене, у визначенні чесних кадрівих правил гри. У контек-

Олена Сердюк, директор заповідника «Софія Київська»

сті європейських змін в Україні ми хочемо чітко розуміти:

– Коли будуть запроваджені справді відкриті конкурсні заходи добору керівників?

– Як буде забезпечена гласність і, головне, широке, неформальне поширення конкурсної інформації?

– Хто унеможливить маніпулювання «громадськістю» в корумпованих радах і колективах?

– Що відкріє шлях до залучення талановитих, освічених, молодих менеджерів?

– Чи буде запроваджено конкретний термін ротатції керівників?

– Найважливіше – чи буде ліквідоване пожиттєве керівництво музеями, заповідниками та іншими закладами культури попри досить скромні показники їхньої роботи?..

Публікація «Культури і життя» від 7 листопада 2014

Газета «Культура і життя»
№ 1-2 (4624-4625), 1-9 січня 2015 р.

Виходить із 7 жовтня 1923 року
Свідомо про реєстрацію
КВ № 1026 від 26.10.94 р.

Засновники
Міністерство культури України, Український комітет профспілки працівників культури, редакція газети

Головний редактор
Анатолій СЕРИКОВ

Адреса редакції
03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1
Тел.: +38 (044) 498-23-65
nvu.kultura@gmail.com

Видавець
Національне газетно-журнальне видавництво

Генеральний директор
Роман РАТУШНИЙ

Видавнича рада
Андрій КУРКОВ (голова), Євген БУКЕТ, Сергій ВАСИЛЬЄВ, Олег ВЕРГЕЛІС, Вадим ДОРОШЕНКО, Віктор фон ЕРЦЕН-ГЛЕРОН, Наталка ІВАНЧЕНКО, Ігор ЛІХОВИЙ, Наталія ЛИГАЧОВА, Наталія МУСІЄНКО, Лариса НІКІФОРЕНКО, Руслан ОНОПРІЄНКО, Юрій ПЕРОГАНІЧ, Роман РАТУШНИЙ, Віталій САТАРЕНКО, Анатолій СЕРИКОВ, Олег СІПКО, Артем СТЕЛЬМАШОВ

Адреса видавництва
03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1
Тел.: +38 (044) 498-23-65

Інтернет-портал <http://uaculture.com>

Дизайн та верстка
Сергій ЗАДВОРНИЙ
Віддруковано в ТОВ «МЕГА-Поліграф», м. Київ, вул. Марка Вовчка, 12/14
Тел.: (044) 581-68-15
e-mail: office@mega-poligraf.kiev.ua

Розповсюдження і реклама
Тел.: +38 (044) 498-23-64; +38 (098) 335-99-94
Редакція не публікує колективні листи та звернення. Публікуючи проблемні матеріали, редакція, окрім спеціально обумовлених випадків, подає лише авторський погляд.

Передрук і відтворення текстових та ілюстративних матеріалів «Культури і життя» – тільки з письмового дозволу редакції.

© «Культура і життя», 2015

ПЕРЕДПЛАТА НА ГАЗЕТУ ТРИВАЄ

Передплатна ціна на 2015 р.:
півріччя – 89,19 грн; 3 місяців – 45,42 грн

У передплатній ціні враховано вартість доставки до вашої поштової скриньки і вартість оформлення абонементу.

Передплатний індекс
60969

Наклад 5 000

Ціна договірною

